

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин і права
Кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації

ДИПЛОМНА РОБОТА
Магістр

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська)

на тему: **Американський трансценденталізм та тема людської
свободи у літературних працях Волта Вітмена**

ДРСОА.022175.01.20

Виконав: студент 2-го курсу _____ В. В. Мухін
група СОАм-22-1

Керівник
канд. філол. наук, старший викладач _____ К. А. Дубініна

До захисту допускаю:
Зав. кафедри іншомовної освіти
і міжкультурної комунікації
д-р пед. наук, проф.
_____ 2023 р. _____ Н. М. Бідюк

АНОТАЦІЯ

Мухін В.В. Американський трансценденталізм та тема людської свободи у літературних працях Волта Вітмена. - Дипломна робота магістра.

Дипломна робота магістра на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська). - Хмельницький національний університет, факультет міжнародних відносин і права, кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації, наук. кер.: канд. філ. наук, ст. викл. Дубініна К. А. - Хмельницький, 2023.

Загальний обсяг роботи становить 87 сторінок, із них - 77 сторінок основного тексту. Робота містить 2 додатки та 53 джерела посилань.

Ключові слова: трансценденталізм, американський трансценденталізм, свобода людини, поезія, американська література, концепція, уроку зарубіжної літератури.

У цій магістерській роботі досліджується глибокий зв'язок між американським трансценденталізмом і темою людської свободи в літературі Волта Вітмена. Дослідження заглиблюється у філософські основи трансценденталізму, інтелектуального руху ХІХ-го століття, що характеризується зосередженістю на індивідуальній інтуїції, духовності та притаманній доброті як людства, так і природи. У цьому контексті робота досліджує, як Волт Вітмен, видатний поет-трансценденталіст, використовує свої літературні твори, щоб сформулювати та виразити концепцію людської свободи.

Підпис автора

Дата подання роботи до захисту

SUMMARY

Mukhin V.V. American transcendentalism and the theme of human freedom in the literary works of Walt Whitman. - Master`s thesis.

Thesis for acquiring Master`s degree in specialty 014.02 Secondary education. Language and Literature (English). - Khmelnytskyi National University, Faculty of International Relations and Law, Department of Foreign Language Education and Intercultural Communication, scientific supervisor: Doctor of Philology Senior Lecturer Dubinina K.A. - Khmelnytskyi, 2023.

The paper consists of 87 pages, the main text comprising 77 pages. The work contains 2 appendices and 53 cited sources.

Keywords: Transcendentalism, American transcendentalism, human freedom, poetry, American literature, concept, foreign literature lesson.

This master's thesis explores the deep connection between American Transcendentalism and the theme of human freedom in the literature of Walt Whitman. The study delves into the philosophical foundations of Transcendentalism, a 19th-century intellectual movement characterized by a focus on individual intuition, spirituality, and the inherent goodness of both humanity and nature. In this context, the paper explores how Walt Whitman, a prominent Transcendentalist poet, uses his literary works to articulate and express the concept of human freedom.

Author`s signature

The date of the work submission to defence

ЗМІСТ

Вступ.....	6
1 Виникнення та сфери впливу трансценденталізму.....	10
1.1 Походження і характер.....	10
1.2 Соціальний контекст впливу трансценденталізму.....	18
1.3 Релігійний та філософський контекст трансценденталізму.....	22
1.4 Літературний контекст впливу трансценденталізму.....	32
2 Американський трансценденталізм та його вплив на творчість В. Вітмена у зображенні свободи особистості.....	38
2.1 Онтологія американізму В. Вітмена та трансцендентальні погляди.....	38
2.2 Волт Вітмен: стрижень між поетами-трансценденталістами та реалістичним стилем ХХ століття.....	43
2.3 Порівняння концепції трансценденталізму і свободи особистості між Волтом Вітменом та Ральфом Емерсоном.....	50
2.4 Тема людської свободи в творах В. Вітмена.....	60
2.5 Рекомендації до уроку на тему «Американський трансценденталізм та свобода особистості у творах В. Вітмена».....	68
Висновки.....	78
Перелік джерел посилань.....	82
Додаток А.....	87
Додаток Б.....	87

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи. Тема Американського трансценденталізму та людської свободи у літературних працях Волта Вітмена є надзвичайно актуальною через свою важливість для сучасного суспільства. Американський трансценденталізм був рухом, який виник в Сполучених Штатах у 1830-1840-х роках і підкреслював значення індивідуальної свободи, самовираження та внутрішньої гармонії людини.

Волт Вітмен, який був видатним американським поетом і публіцистом, став одним із найважливіших представників трансценденталізму. Його твори, особливо збірка «Листя трави» («Leaves of Grass»), пропагували ідеї особистої свободи, рівності та гідності всіх людей. Вітмен вбачав духовну єдність людини з природою і суспільством, підкреслюючи важливість самовираження та вільного самовизначення.

Сучасний світ все ще стикається з питаннями свободи, ідентичності, індивідуальності та взаємозв'язку з природою та іншими людьми. Тому ідеї, висловлені Вітменом та іншими трансценденталістами, залишаються актуальними в сучасному контексті і надають можливість роздумати про те, як досягти особистої гармонії та свободи в сучасному світі.

Дослідження теми «Американський трансценденталізм та тема людської свободи у літературних працях Волта Вітмена» є актуальним та доцільним для розвитку історії зарубіжної літератури та методики викладання зарубіжної літератури з декількох ключових причин.

По-перше, трансценденталізм та тема свободи є важливими аспектами американської культури та історії, що відіграють важливу роль у розумінні сучасного суспільства США. Розгляд цих тем у літературних творах Волта Вітмена дозволить студентам і викладачам краще розібратися в цих концепціях та їх відображенні у текстах.

По-друге, Волт Вітмен відомий своєю виразною та інноваційною мовою, яка має великий потенціал для вивчення та викладання зарубіжної літератури. Його поетичний стиль та використання мови можуть бути важливими ресурсами для розвитку навичок читання, розуміння та власного виразного мовлення учнів та студентів.

По-третє, теми свободи та самовираження, які присутні в творчості Вітмена, є універсальними та актуальними для багатьох культур та суспільств.

Отже, дослідження зазначеної теми має потенціал для літературознавства та суміжних гуманітарних наук: філософії, культури, соціології, психології, релігії, політики, права, педагогіки і особливо методики викладання зарубіжної літератури, в контексті розширення культурного розуміння та стимулювання інтересу учнів та студентів у навчанні.

Проаналізувавши літературу до теми, варто наголосити, що проблема американського трансценденталізму та людської свободи у творах Вольта Вітмана в досконалості досліджена лише у зарубіжних джерелах, великій кількості з яких понад 10 років. Що ж до українських досліджень, то вони побіжні або ґрунтуються на іноземних першоджерелах.

Тож історія розвитку проблеми трансценденталізму висвітлено у таких дослідників та їх працях: Shyam “Transcendentalism, Definition, Characteristics” [42], Finseth, Ian Frederick “The Emergence of Transcendentalism” [16], Lark Hall H. “Parrington V. L.: Through the Avenue of Art” [23], Sarikas Christine “What Is Transcendentalism?” [39].

Проблематика творчості В. Вітмена як послідовника американського трансценденталізму розглядається у таких авторів та їх дослідженнях: Shimona Jain, Malti Sharma “Self and Nature in Whitman's Poetry” [41], Hossain M. “Walt Whitman's contribution to American poetry” [25], Benjamin de Casseres “Enter Walt Whitman” [4], Wallace, Matt “Recreating God: Religious Imagination in Whitman” [53], Halliwell M. “Ralph Waldo Emerson, Emerson's Antislavery Writings” [33].

Окреме місце в дослідженні мають автори фундаментальних праць по темі: Khalid Y. Belkhasher “Walt Whitman's Democracy: Between Transcendentalism and Realism” [27], Howard, Leon “For a Critique of Whitman's Transcendentalism” [26], Sharma, Raja “Walt Whitman’s Poetry-An Analytical Approach” [37], Le Master J. R. “The Routledge Encyclopedia of Walt Whitman” [30], Allen, Gay Wilson and Jeffares, Alexander Norman “Walt Whitman” [2].

Об’єкт дослідження - творчість Волта Вітмена та американський трансценденталізм.

Предмет дослідження - тема людської свободи у літературних працях Волта Вітмена в контексті американського трансценденталізму.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні американського трансценденталізму і у його практичному зв’язку з темою людської свободи у творчості Волта Вітмена.

Досягнення мети дослідження зумовило розв’язання таких завдань:

1. Визначити характер та походження трансценденталізму;
2. Охарактеризувати соціальний, релігійний, філософський та літературний контексти трансценденталізму;
3. Проаналізувати онтологію американізму та трансцендентальні погляди Вітмена;
4. Дати характеристику письменника як стрижень між поетами-трансценденталістами та реалістичним стилем ХХ століття;
5. Порівняти концепції свободи та трансценденталізму Вітмена та Емерсона;
6. Розглянути тему свободи особистості у творах Волта Вітмена;
7. Дати рекомендації що до проведення уроку.

Методи дослідження. Розв’язання визначених завдань здійснювалося із використанням таких методів: загальнонаукові методи – *синхронний, діахронний, індуктивний, дедуктивний; біографічний метод* – вивчення життя і творчості

письменника з метою виявлення основних впливів на його творчість; *літературний аналіз* - перш за все, проведення літературного аналізу праць Вітмена: вивчення його поезій, есе та інших текстів для виявлення ключових тем, символів, мотивів та стилістичних особливостей. Оцінка його використання мовних засобів та їх впливу на розуміння теми свободи; *контекстуальний аналіз* - дослідження історичного та культурного контексту, в якому жив і працював Вітмен. Розуміння політичних, соціальних та філософських тенденцій того часу може розкрити зв'язок між його творами та ідеями трансценденталізму; *компаративний метод (порівняльно-історичний)* - порівняння творів Вітмена з іншими представниками американського трансценденталізму, такими як Ральф Уолдо Емерсон. Це допоможе встановити спільні риси, унікальність та різноманітність поглядів на тему свободи; *психологічний аналіз* - вивчення психологічних аспектів персонажів або поета може розкрити їхнє розуміння свободи, самовираження та внутрішньої гармонії.

Практичне значення дослідження полягає у перспективі використання матеріалів дослідження в підготовці вчителів до уроків зарубіжної літератури по даній темі, для викладачів у підготовці лекцій та практичних з історії зарубіжної літератури та методики викладання зарубіжної літератури в університеті, для підготовки учнів та студентів до практичних занять по темі, для індивідуальних досліджень учнів, студентів, викладачів, науковців з літератури, культурології, філософії, релігієзнавства, історії тощо.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, списку джерел посилання (53 найменування, з них 52 іноземними мовами) та 2-х додатків. У роботі містяться 3 таблиці. Повний обсяг роботи складає 87 сторінок, основний зміст викладено на 77-ми сторінках.

1 ВИНИКНЕННЯ ТА СФЕРИ ВПЛИВУ ТРАНСЦЕНДЕНТАЛІЗМУ

1.1 Походження і характер

На початку XIX століття трансценденталізм став популярним у США, переважно в регіоні Нова Англія. Він підкреслює цінність індивідуальності, інстинкту і зв'язку між людьми і природним світом. Ральф Уолдо Емерсон, Генрі Девід Торо, Волт Вітмен і Маргарет Фуллер - кілька відомих імен, пов'язаних з трансценденталізмом. Це була відповідь на раціоналізм, технологічний матеріалізм та зростаючий акцент на бізнесі та промисловості, які характеризували інтелектуальне та культурне середовище того часу [42].

Іммануїл Кант, німецький філософ, ввів термін «трансценденталізм», щоб висловити точку зору про те, що деякі універсальні істини, такі як присутність Бога, не можуть бути встановлені лише розумом, а повинні бути зрозумілі через інтуїцію або «трансцендентальне» розуміння. Група американських мислителів, які надихалися Кантом та іншими європейськими філософами, прийняла цю концепцію.

Трансценденталізм тісно пов'язаний з унітаризмом, релігійним рухом у Бостоні на початку дев'ятнадцятого століття. Він почав розвиватися після того, як унітаризм відбувся в Гарвардському університеті, після виборів Генрі Уера як професора божественності Холліса в 1805 році і Джона Торнтона Кіркланда як президента в 1810 році. Трансценденталізм не був відмовою від унітаризму; скоріше, він розвився як органічний наслідок унітарного акценту на вільній совісті та цінності інтелектуального розуму. Трансценденталісти не задовольнялися тверезістю, лагідністю і спокійним раціоналізмом унітаризму. Натомість вони прагнули більш інтенсивного духовного досвіду. Таким чином, трансценденталізм народився не як рух проти унітаризму, а як паралельний рух до самих ідей, запроваджених унітаріями [16].

Трансценденталісти вірять у силу людського духу. Через трансценденталістський погляд індивід здатний відчувати прямі стосунки з божественним. У їхній свідомості організовані, історичні церкви не потрібні. Можна відчути божественність через споглядання природи. Повертаючись до простоти і зосереджуючись на повсякденних ситуаціях, вони можуть покращити своє духовне життя [45].

Інша головна тема трансценденталізму - самостійність. Подібно до того, як людина може відчути божественне, не потребуючи церкви, людина повинна також уникати відповідності і покладатися на свої власні інстинкти та інтуїцію.

Трансценденталісти не вірили в організовану релігію, але були дуже духовними. Замість того, щоб вірити в божественність релігійних діячів, вони вважали природу священною і божественною. Вони вважали, що для людей важливо мати близькі стосунки з природою, так само, як релігійні лідери проповідують про важливість тісних стосунків з Богом. Трансценденталісти бачили природу такою досконалою, якою вона була; люди не повинні намагатися змінити або поліпшити її.

Під час свого розквіту багато людей підтримували переконання трансценденталізму, і численні відомі імена з 19 століття були пов'язані з рухом. Нижче у таблиці 1.1 наведено шість основних трансценденталістів.

Таблиця 1.1 — Основні трансценденталісти

Ім'я трансценденталіста	Його вклад у напрямок
Ральф Волдо Емерсон	Емерсон є ключовою фігурою трансценденталізму. Він об'єднав багатьох оригінальних трансценденталістів, і його твори складають основу багатьох вірувань руху. За день до того, як він опублікував своє есе «Природа», він запросив групу своїх друзів приєднатися до «Трансцендентального клубу»

	<p>— зустрічі однодумців, щоб обговорити свої переконання. Він продовжував проводити зустрічі клубу, писати есе та виступати з промовами, щоб пропагувати трансценденталізм. Деякі з його найважливіших трансценденталістських есе включають «Наддушу», «Самовпевненість», «Американський учений» і «Промова школи богослов'я».</p>
<p>Генрі Девід Торо</p>	<p>Другий за значимістю трансценденталіст, Торо був другом Емерсона, який найбільш відомий своєю книгою «Уолден». Вальден зосереджений на перевагах індивідуалізму, простого життя і тісного контакту з природою і спостереження за нею. Торо також часто виступав проти уряду та його дій, особливо в його есе «Громадянська непокоря».</p>
<p>Маргарет Фуллер</p>	<p>Маргарет Фуллер була, мабуть, провідною жінкою-трансценденталістом. Відома журналістка та палка прихильниця прав жінок, вона разом із Емерсоном допомогла заснувати The Dial, ключовий трансценденталістський журнал, що допомогло зміцнити її місце в русі та поширити ідеї трансценденталізму серед ширшої аудиторії. Есе, яке вона написала для журналу, пізніше було опубліковано як книга «Жінка в дев'ятнадцятому столітті» — одна з найперших феміністичних праць у Сполучених Штатах. Вона вірила у важливість особистості, але часто відчувала, що інші трансценденталісти, а саме Емерсон, надто зосереджувалися на</p>

	індивідуалізм за рахунок соціальних реформ.
Амос Бронсон Олкотт	Друг Емерсона, Олкотт, був педагогом, відомим своїми інноваційними способами навчання та корекції учнів. Він написав численні твори про трансценденталізм, але якість його письма була такою, що більшість з них були неопублікованими. Відомий аболіціоніст, він відмовився платити свої податки на знак протесту проти анексії президентом Тайлером Техасу як рабської території. Цей інцидент надихнув Торо зробити подібний протест, через що він написав есе «Громадянська непопора».
Фредерік Генрі Хедж	Фредерік Генрі Хедж познайомився з Емерсоном, коли обидва були студентами Гарвардської школи божественності. Хедж навчався, щоб стати унітарним міністром, і він вже провів кілька років, вивчаючи музику та літературу в Німеччині. Емерсон запропонував йому приєднатися до першого засідання Трансцендентального клубу, і він відвідував зустрічі протягом декількох років. Він написав деякі з найбільш ранніх творів, пізніше класифікованих як трансценденталістські твори, але пізніше він став дещо відчуженим від групи і відмовився писати твори для The Dial.
Джордж Ріплі	Як і Хедж, Ріплі також був унітарним міністром і членом-засновником Трансцендентального клубу. Заснував утопічну громаду Брук Фарм на основі основних трансценденталістських вірувань. Жителі ферми Брук працювали на фермі (незалежно від

	<p>того, які роботи вони знайшли найбільш привабливими) і використовували своє дозвілля, щоб займатися улюбленими справами, такими як танці, музика, ігри та читання. Однак ферма так і не змогла досягти успіху фінансово, і експеримент закінчився всього через кілька років.</p>
--	---

Трансценденталізм став послідовним рухом і священною організацією після заснування 12 вересня 1836 року відомими інтелектуалами Нової Англії Трансцендентального клубу в Кембриджі, штат Массачусетс. Разом група обговорювала розчарування унітаризмом та їхні основні вірування, спираючись на ідеї романтизму, німецьких філософів та індуїстські духовні тексти Упанішади. Трансценденталісти починають публікувати твори про свої вірування, починаючи з есе Емерсона «Природа».

Трансцендентальний клуб продовжував збиратися регулярно, залучаючи нових членів, а ключові фігури, зокрема Емерсон і Генрі Девід Торо, публікували численні есе для подальшого поширення трансценденталістичних переконань. У 1840 році для трансценденталістів був створений журнал *The Dial* для публікації своїх робіт. Утопічні спільноти, такі як Брук-Фарм і Фрутленд, намагалися зробити трансценденталізм повноцінним способом життя.

Натхненні різними утопічними групами, такими як шейкери (Shakers), члени Трансцендентального клубу були зацікавлені у формуванні комуни, щоб випробувати свої ідеї. У 1841 році невелика група з них, включаючи автора Натаніеля Готорна, переїхала у власність під назвою Брук Фарм у Західному Роксбері, штат Массачусетс [22].

Затвірка, яку залучив Джордж Ріплі, була висвітлена на сторінках *The Dial* як ідилічна, що включала роботу на фермі вдень і творчу роботу при свічках вночі.

Емерсон так і не вступив на ферму. Він схвалив комуно, але не хотів відмовлятися від приватного життя, вважаючи за краще бути частим відвідувачем. Торо відмовився також приєднатися, виявивши всю ідею непривабливою. Маргарет Фуллер відвідала, але відчула, що ферма призначена для невдачі.

Фермою керували члени, які купували акції для довічного членства, гарантуючи щорічну віддачу від своїх інвестицій, і дозволяючи членам, які не могли дозволити собі частку, компенсувати роботою. Як фермери, вони були ніякі, але Готорна, зокрема, була в захваті від тілесності сільського життя.

На території також була школа-інтернат, яка була основним джерелом доходу ферми. Ферма виявилася достатньо успішною, тому в перший рік членам довелося побудувати нові будинки на території, щоб розмістити всіх. Було понад 100 жителів.

У 1844 році, після реструктуризації, яка принесла подальше зростання, комуна почала повільно занепадати, члени розчарувалися в її місії, а також у фінансових труднощах та інших проблемах, а також у сварках між собою. До 1847 року цей трансценденталістський експеримент був завершений [22].

До кінця 1840-х багато ключових трансценденталістів почали переходити до інших пошуків, і рух пішов на спад. Цей занепад був ще більше прискорений передчасною смертю Маргарет Фуллер, одного з провідних трансценденталістів і співзасновника *The Dial*. Хоча в цей час була менша друга хвиля трансценденталізму, коротке відродження не змогло повернути популярності, якою рух користувався попереднє десятиліття, і трансценденталізм поступово зник із публічного дискурсу, хоча люди все ще, безумовно, поділяють переконання руху [39].

Трансценденталізм почався в 1830-х роках, безпосередньо перед громадянською війною в США (1861-1865). З розгортанням громадянської війни цей новий рух думки змусив людей поглянути на себе, свою країну та світ з нової інтроспективної перспективи. Вплив трансценденталізму на американський народ

спонукав їх чесно й докладно визнавати те, що вони бачили. Есе Ральфа Уолдо Емерсона 1841 року «Забезпечення власних сил» вплинуло на багатьох письменників того часу, зокрема на Волта Вітмена, а також на пізніших авторів, як-от Джон Кракауер. Багато американських письменників сьогодні все ще перебувають під впливом трансцендентальної ідеології, яка підкреслює індивідуальний дух і незалежність [45].

Хоча офіційно не належав до трансценденталістського кола, поет Волт Вітмен (1819 - 1892) прочитав роботи Емерсона і одразу змінився. Уже будучи людиною самовпевненості та глибокої інтуїції, Вітмен згодом напише трансценденталістську поезію, наприклад «Пісню про себе» (з «Листя трави», 1855), яка прославляє себе у зв'язку зі всесвітом, і «Коли бузок триває» в *the Dooryard Bloom* (1865), який використовує природу як символ.

З самого початку трансценденталізм приваблював численних критиків своїми нетрадиційними, а іноді і відверто чужими ідеями. Багато трансценденталістів розглядалися як вигнанці, і багато журналів відмовлялися публікувати твори, написані ними. Нижче у таблиці 1.2 наведені деякі з найпоширеніших критичних зауважень.

Таблиця 1.2 — Головні теми критики трансценденталізму

Тема критики	Суть критики
Духовність над організованою релігією	Для більшості людей найбільш шокуючим аспектом трансценденталізму було те, що він просував індивідуальну духовність над церквами та іншими аспектами організованої релігії. Релігія була наріжним каменем життя багатьох людей у той час, і будь-який рух, який казав їм, що вона розбещує і відмовився від неї, був би для багатьох незрозумілим.
Надмірна залежність від	Багато людей, навіть деякі

незалежності	<p>трансценденталісти, такі як Маргарет Фуллер, вважали, що трансценденталізм часом ігнорував важливість суспільних зв'язків і надмірно підкреслював необхідність покладатися ні на кого, крім себе, до точки безвідповідальності і деструктивності. Деякі люди вважають, що книга Германа Мелвілла «Мобі Дік» була написана як критика повної залежності від незалежності. У романі персонаж Ахав уникає майже всіх зв'язків товариства і зосереджений виключно на своїй меті знищення білого кита. Зрештою це призводить до його смерті. Маргарет Фуллер також відчувала, що трансценденталізм може бути більш прихильною до громадських ініціатив для поліпшення життя інших, таких як відстоювання прав жінок та дітей.</p>
Абстрактні цінності	<p>Важко зрозуміти, чого насправді хотіли трансценденталісти? Як і багато інших людей, і це змусило їх розглядати рух як не що інше, як купу мрійників, які любили критикувати традиційні цінності, але не були впевнені, чого вони самі хочуть. Едгар Аллен По звинуватив рух у пропаганді «невідомості заради невідомості».</p>
Нереалістичні утопічні ідеали	<p>Деякі люди вважали фокус трансценденталістів на насолоду життям і максимізацію свого дозвілля безнадійно наївним і ідеалістичним. Критика часто зосереджувалася на утопічних спільнотах деяких трансценденталістів, створених для сприяння комунальному життю та балансу праці та труду. Натаніель Готорн, який залишився в</p>

	<p>комунальному життєвому експерименті на фермі Брука, настільки не любив свій отриманий досвід, що написав цілий роман «Роман Блітедейл», критикуючи концепцію та трансценденталістські переконання загалом.</p>
--	---

Отже, трансценденталізм - філософський рух, зосереджений навколо духовності, який був популярний у середині 19 століття. Ключові переконання трансценденталізму полягали в тому, що люди за своєю суттю добрі, але можуть бути корумповані суспільством та інститутами, проникливістю та досвідом і важливішими, ніж логіка, духовність повинна походити від себе, а не організованої релігії, а природа прекрасна і її слід поважати. Трансценденталістський рух досяг своєї висоти в 1830-х і 1840-х роках і включав багатьох відомих людей, в першу чергу Ральфа Уолдо Емерсона і Генрі Девіда Торо. Трансценденталісти писали широко, і, читаючи їхні твори, ви можете краще зрозуміти рух і його основні переконання.

1.2 Соціальний контекст впливу трансценденталізму

Багато реформаторських рухів відбувалися протягом дев'ятнадцятого століття. Це були спроби змінити певні способи речей. З них три основні рухи змінили націю, а саме: аболіціоністський рух, рух за помірність і рух за виборче право жінок. Ще одним важливим громадським рухом в історії Сполучених Штатів Америки був рух проти рабства. Для послідовників трансценденталізму рабство за своєю суттю було неправильним, оскільки стояло на шляху духовного розвитку рабів. Трансценденталісти протестували проти рабства по-різному і навіть деякі з них, в першу чергу Паркер, зіграли провідну роль в аболіціоністському русі [44, с. 1793].

Генрі Девід Торо проголосив, що це обов'язок кожної людини діяти проти держави, де він відчуває, що це морально неправильно. Він також зазначив, що «при уряді, який ув'язнює несправедливо, справжнє місце справедливої людини

також є в'язницею» [21, с. 8]. Він не відкидав взагалі політику, а просив державу діяти в гармонії з моральними принципами.

Акцент трансценденталістів на важливості особистості також був виявлений в їх ставленні до рабства, в якому раби були позбавлені своїх основних прав, включаючи право вибору щодо способу життя. Для трансценденталістів, включаючи Емерсона, було неприйнятно, що індивіда може бути дозволено законно купувати або продавати іншу особу і домінувати в його житті. Генрі Торо і Вальдо Емерсон підтримали усунення рабства. Доктор Вільям Еллері Ченнінг, батько унітаризму, який виступав джерелом натхнення для цього руху, у своєму есе під назвою «Рабство» виступав за скасування. Він сказав: «Усвідомлене, урочисте переконання добрих людей у світі, що рабство є тяжкою помилкою для людської природи, дасть про себе знати. Збільшити цю моральну силу - обов'язок кожної людини. Втілювати і виражати цю велику істину - в силі кожної людини, і таким чином кожна людина може щось зробити, щоб розірвати ланцюг раба» [7, с. 35].

Реформа суспільства через досконалість індивідів зсередини, а не ззовні зовнішніми засобами, була тим, що підкреслювали трансценденталісти. Ідеї, які запропонував Торо у своєму есе, були структуровані через його Нову Англійську спадщину та події свого часу. Волтер Гардінг (1989) у своїй книзі зазначає: «Торо виріс в атмосфері почуттів проти рабства. Його мати і сестри зазнали впливу деяких аболіціоністів, щоб приєднатися до товариства проти рабства. Сім'я Торо стала дуже активною в цьому суспільстві і була добре відома в громаді як аболіціоністи» [44, с. 1795].

Політичні, економічні та соціальні ролі, які відіграють жінки, значно змінилися в дореволюційний час до початку двадцятого століття. У роки, що передували Американській революції, жінки вважалися «підлеглими чоловікам» і тому підпорядковувалися законам і правилам, нав'язанні чоловіками. Від них очікувалося, що вони будуть одружуватися, народжувати дітей як правильні

дружини та матері. Через маскуліне суспільство, в якому вони жили, жінки зазвичай не мали багатьох своїх законних прав, включаючи виборче право чи власність.

Одна з журналісток, критиків і жіночих правих активісток, чиє ім'я пов'язане з американським трансценденталізмом - Маргарет Фуллер. Фуллер вважала і підкреслювала, що кожен має право дозволити розвивати повну здатність своєї природи. Трансценденталісти, включаючи Емерсона, розглядали процес самовдосконалення як центральну цінність; ця ідея була основою, на якій Фуллер засновувала свою аргументацію права жінок. Вона вірила в політику «Всі чоловіки і жінки створені рівними», яка була одкровенням підтримки права жінок, і це викликало дуже велику хвилю оптимізму. Фуллер писала: «Він вважав [жінок] душами, кожна з яких мала свою власну долю, незліченну для інших розумів, і чие керівництво вона повинна наслідувати, керуючись світлом приватного сумління.... Таким чином, всі істоти ставилися до нього з рівною, і солодкою, хоча і урочистою ввічливістю» [19, с.72].

Між 1838 і 1844 роками вона керувала деякими «розмовними» заняттями для жінок з літератури, освіти, міфології та філософії. У 1845 році Маргарет Фуллер опублікувала свою книгу з фемінізму «Жінки в дев'ятнадцятому столітті», як вимогу політичної рівності та прагнення до емоційного, духовного та інтелектуального поліпшення статусу жінок. Вона написала після закінчення книги: «Я вклала в неї багато свого справжнього Я, як ніби це мій останній слід на землі» [3, с.320].

Фуллер намагалась отримати право на виборче право і право на позагосподарську діяльність для жінок. Вона вважала, що жінки повинні визначати себе не по відношенню до чоловіків, а до Бога. У своїй книзі «Жінки в дев'ятнадцятому столітті» вона висловила: «Я хотіла би, щоб жінка відкинула всі думки, які вона зазвичай плекає, про те, щоб її навчали та керували чоловіки. Я

хотіла би, щоб вона, як та індіанка, присвятила Себе Сонцю, сонцю Істини, і нікуди не пішла, якби ці промені не розчищали шлях «[19, с.72].

Хоча жінки не отримали виборчого права до 1920 року, рух за право жінок розвинувся з цього аболіціоністського руху. Це був період, який засвідчив деякі зусилля, спрямовані на поліпшення соціального лікування для бідних, психічно хворих, поліпшення загальної освіти і припинення вживання алкоголю. 1846 року як кореспондент *New York Tribune* Маргарет Фуллер здійснила подорож Європою. «Написання Фуллер *Tribune* ілюструє потенційне служіння критика як посередника в плюралістичній, космополітичній, літературній культурі» [3, с.320]. Виборче право було суспільно-політичним питанням у західних районах США. Воно розглядалось «як практичний рух» на заході, де жінки мали право на більшу свободу практично, ніж їхні колеги на Сході. У Канзасі були спроби дозволити жіноче виборче право, а також «забезпечити надання виборчих прав чорним чоловікам» [44, с. 1794].

Третій рух, який вартує уваги, це рух «Стриманість». Релігійні підстави мали протилежність під назвою «Демонський ром», який оскверняв «тіло як храм», як сказано в Святому Письмі, і дозволяв аморальні дії. У цей час алкоголізм був важливою проблемою, він мав великий вплив на сімейний бюджет і часто становив загрозу для безпеки промислових робітників.

Трансценденталісти побачили зв'язок між алкоголізмом і бідністю, що викликало створення ряду організацій для боротьби з демонами, в тому числі, Американський союз помірності. В результаті багато законів були прийняті, щоб обмежити і, нарешті, заборонити продаж алкогольних напоїв у багатьох штатах. Деніел Сазерленд у 1989 році висловив, що «Рух за помірність, набрав обертів у роки, що оточують Громадянську війну, і Жіночий Християнський Союз Стриманості (WCTU) був заснований як засіб, щоб заборонити чоловікам вживати алкоголь у надлишковій кількості» [44, с. 1794].

Отже, багато рухів соціальних реформ змінили націю протягом дев'ятнадцятого століття, а саме: аболіціоністський рух, рух за помірність і рух за виборче право жінок. Для послідовників трансценденталізму рабство за своєю суттю було неправильним, оскільки стояло на шляху духовного розвитку рабів. Трансценденталісти протестували проти рабства по-різному і навіть деякі з них зіграли провідну роль у аболіціоністському русі. Крім того, трансцендентний рух був активним на філософському передньому плані. З часів Платона, який запропонував концепцію трансценденталізму Канту, який був цікавий трансценденталістам. Кант вважається першим мислителем, який вважав, що Бог і душа трансцендентні. Трансценденталісти вважали, що кожна людина здатна позитивно змінюватися і може досягти божественності, що означає досягнення сопричастя з Богом, заснованого на залежності від притаманної їй доброти, надійності та віри у власний інстинкт.

1.3 Релігійний та філософський контекст трансценденталізму

Платон був першою людиною, яка запропонувала концепцію трансценденталізму. Він вірив у абсолютну доброту, ту, що поза описом. Це добро, за його словами, могло сприйматися тільки через інтуїцію і проникливість, замість логіки або раціональності. Важливим аспектом ідеї Платона є те, що він вірив у здатність людини пізнавати саму істоту. Для нього причиною було те, що ми не є чужими до землі нашого буття. Ральф Вальдо Емерсон, пізніше, використав іншу теорію Платона про те, що світ є вираженням духу для вдосконалення теорії відповідності.

Джон Локк вважав, що людський розум при народженні позбавлений совісті. Йому бракувало також морального розуміння, інтуїції і всього того, що може розвинути через досвід. Він відкинув теорію вродженості Віри в Бога і морального закону. Для Локка процес, через який інтерналізуються релігійні та моральні поняття, був рівний тим процесам, за допомогою яких здійснюється

математика та інші галузі науки; релігійне сприйняття обов'язково було матеріальним, а не ідеалістичним процесом, який не перевершував фізичний світ. Американські унітарії використовували «ідеї раціоналізму Локка, коли вони намагалися відкинути негативний погляд на людину і природу, якого дотримуються їхні кальвіністські попередники. Матеріалізм Локка відкидав трансценденталістські погляди, намагаючись визначити релігійне розуміння. Трансценденталісти більше прагнули мати більш ідеалістичний погляд на людський розум і розумові здібності, що дозволило б притаманне йому розуміння Бога і моралі» [44, с.1795].

Ідеї німецького філософа Іммануїла Канта (1724 - 1804) виглядали більш привабливими для трансценденталістів. Кант у своїй «Теорії пізнання» розглядав відмінність між світом почуттів і світом розуміння. Кант вважається першим мислителем, який вважав, що Бог і душа трансцендентні. Інші німецькі ідеалісти, включаючи Фіхте, Шеллінг перебували під впливом ідей Канта, які надихали трансцендентних філософів Нової Англії. За його словами, сенсорний досвід міг розкривати речі, як вони з'являлися, але розуміння розкривало їх такими, якими вони були. У своїй книзі «Критика практичного розуму» Кант висловив: «Я називаю всі знання трансцендентними, які стосуються не предметів, а нашого способу пізнання об'єктів настільки, наскільки це можливо апіорі».

Кант висловив, що знання мають кілька аспектів, включаючи Бога, мораль, свободу і безсмертя, які не можна зрозуміти розумом, але вони були схильні до інтуїтивного розуміння людини. Для нього людина була в основному моральною і слухняною Божим наказам. Інтерналізація таких ідей була по суті трансцендентною. Вони виходять за межі відчуття і розуму. Незважаючи на те, що мислення про такі філософські ідеї може виглядати незвично для сучасної людини, розуміння відмінностей між сенсацією (матеріалізм) і ідеалізмом (трансцендентність) було основним для трансцендентної філософії. Трансценденталісти багато чим завдячували Канту і усвідомлювали точки різниці

між Кантом і Локком. У 1841 році Ральф Уолдо Емерсон у своїй лекції під назвою «Трансценденталісти» висловив: «Більшості моїх слухачів добре відомо, що ідеалізм наших днів отримав ім'я трансцендентального, від використання цього терміну Іммануїлом Кантом, з Кенігсберга, який відповів на скептичну філософію Локка, який наполягав на тому, що в інтелекті немає нічого, чого раніше не було в досвіді почуттів, показуючи, що був дуже важливий клас ідей, або імперативні форми, які прийшли не за досвідом, а через які набувався досвід; що це були інтуїції самого розуму; і він назвав їх трансцендентними формами. Надзвичайна глибинність і точність мислення цієї людини надали моду його номенклатурі, в Європі та Америці, до такої міри, що все, що належить до класу інтуїтивної думки, в наш час називається Трансцендентальним» [11 с. 24]. Трансценденталісти читали твори Локка і Канта. Робота Локка була частиною його унітарної спадщини і навчальної програми коледжу того часу. Деякі з трансценденталістів, включаючи Фредеріка Генрі Хеджа і Теодора Паркера, змогли прочитати твори Канта оригінальною німецькою мовою; інші, як Емерсон і Теодор Паркер, раніше читали його твори в англійському перекладі. Концепції, запропоновані Кантом та іншими інтуїтивними філософами, також поширювалися зусиллями британських і французьких письменників. Семюел Тейлор Колрідж, англійський поет-філософ, підкреслював духовність, інтуїцію та уяву, був глибоко під впливом Канта, а в свою чергу, вплинув на трансценденталістів. Слово «трансцендентний», за Кантом посилалося на: «якості, які лежать за межами будь-якого «досвіду», які не можуть бути включені в загальновизнані формули думки, не можуть бути досягнуті ні спостереженням, ні роздумами, або пояснені як наслідки будь-яких виявлених попередніх» [18, с. 213].

Індійські та китайські релігійні вчення, частково, мали вплив на містичні аспекти трансценденталізму. Незважаючи на те, що трансценденталізм не був філософією у своєму систематичному значенні цього слова, деякі загальні принципи можна було побачити між його послідовниками. Думка про те, що Бог

присутній в кожній людині і в природі і що інтуїція є унікальним джерелом знання, викликала появу позитивного акценту на індивідуалізм, самостійність і відмову від традиційного авторитету.

Трансценденталісти вважали, що кожна людина здатна позитивно змінюватися і може досягти божественності, що означає досягнення сопричастя з Богом, заснованого на залежності від притаманної їй доброти, надійності та віри у власний інстинкт. Це різкий контраст між кальвіністськими - пуританськими поглядами, які підкреслювали на концепції, що людина за своєю суттю є злом. Трансценденталісти вважали, що кожна людина має божественне джерело всередині і повинна бути вільною для досягнення своєї повної сили. Це стало причиною того, що трансценденталіст віддавав перевагу реформам.

Пуританство було релігійним рухом, яким була протестантська реформація. Пуритани бажали реформувати Англію так, як це робив Кальвін у Женеві. Пуританські релігійні доктрини були принципово засновані на кальвінізмі. Вони погодилися з Кальвіном у його вченнях, оскільки те, що він проповідував, ґрунтувалося на Біблії та досвіді. У книзі «Американська література» було висловлено, що існує п'ять пунктів пуританських основних постулатів, серед яких [9, с.224]:

- 1) верховенство Божественної Волі,
- 2) Розбещеність Людини,
- 3) Обрання,
- 4) Вільна благодать,
- 5) Приречення.

Відправною точкою для пуританської теології був акцент на величності, праведності і суверенітету Бога. Бог має абсолютну владу і довільну силу створювати і втручатися у Всесвіт. Все в цьому світі спрямоване з використанням Його моралі, завдяки Його волі. Якщо Бог бажає Свого світу, то Він повинен керуватися Своєю моральністю і світською природою. Пуритани також вірили в

розбещеність людей. Для пуританів люди були позбавлені грішників, які не могли отримати ніякої цінності в очах Бога. Це була ідея, яку вони отримали з Писання, соціального оточення та особистої самоаналізу. Всі люди вважалися грішними через падіння Адама за його неправильне виконання в Саду Неба [44, с.1795].

В очах пуританів Людина була грішною і слабкою і, таким чином, заслуговувала прокляття. Багато проповідників вдавали безнадійно дурних, злісно грішних, і непохитних проклятих [9, с.224]. Пуритани також вірили в поняття обрання, яке відноситься до ідеї що жертва Христа призвела до угоди з Богом, щоб врятувати обрану людину від прокляття. Вони також дотримуються думки, що Бог «вибрав» або призначив певних осіб, невелику кількість, а не все людство будь-якими способами щоб вони були спасенні і зробили це через його милосердя. Пуритани проповідували, що добра праця була марною в отриманні спасіння, тому що вона не подобалася Богові, а грішники не могли врятувати себе. Для пуританів люди не могли просто досягти спасіння, прийнявши природні засоби, надані Богом, включаючи Писання, таїнство і проповіді благочестивого проповідника. Обрана людина може бути пов'язана з перетворюючою роботою Духа над своїми душами.

Англійські пуритани були розділені на не-сепаратистів і сепаратистів після проблем, з якими вони зіткнулися. Перша група складалася з тих, хто намагався продовжити свою спробу реформування Англіканської церкви і зберегти своє існування в Англії, тоді як друга складалася з тих, кому не вдалося зберегти кальвіністське християнство, в яке вони вірили. Ім'я, яке вони отримали, було заради їхньої спроби відокремитися від англіканської церкви. Сепаратисти іммігрували до Америки, де думали, що зможуть втілити свої мрії в життя.

Пуритани вирушили до Нової Англії через деякі релігійні, політичні та економічні причини. Основною причиною, через яку вони емігрували в Америку, було уникнення конфлікту з королем і знаходження релігійної свободи щоб практикувати і поширювати свою віру. Джон Вінтроп, перший губернатор колонії

Массачусетської затоки, вважав, що колоністи першими заснували королівство. У 1630 році він висловив, що їхньою місією у створенні королівства було будівництво міста на пагорбі. Це значить, що вони мали на думці стати шанобливим збором для інших. Пуританська міграція до Америки мала значний вплив на розвиток американської літератури та думки.

Пуританський спадок вплинув на американський характер і тенденцію формування американського духу. Оскільки пуританські поселенці були освіченими та інтелектуальними, вони сприяли тенденції освіти через створення навчальних закладів та університетів. Вони вірили в здатність університетської освіти в порятунк людини від сатани. Також пуритани надавали великого значення встановленню релігійної свободи. Для них було дуже важливо, щоб слово Боже проповідувалося вільно, що призвело до появи духу терпимості в зіткненні з релігійним розмаїттям. «Багато вчених відзначили внесок пуританства в розвиток демократії» [9, С. 224]. Пуритани також наголошували на забезпеченні стримувань і противаг влади.

Вплив унітарної історії на релігію в Європі та Америці був значним. Наприкінці 1700-х років група християн, які називали себе унітарними, відокремилася від Нової Англії пуританської церкви Англії. Вони відкинули традиційну християнську «трійцю», яка виражає, що є три божественні елементи Бога, а саме: Батько, Син (Ісус Христос) і Святий Дух. Унітарії також відкинули призначення, концепцію про те, що Бог вже визначився з тим, хто призначений для неба чи пекла. Вони вірили, що кожен має волю працювати на своє спасіння.

Унітарії наголошували на низці ліберальних концепцій. Для них, Божа доброта і сердечна доброзичливість, необхідна людству, щоб бути подібним до Бога і досягнути Його, і в людській здатності до духовного, морального та інтелектуального вдосконалення високої цінності. Вільям Еллері у своєму «Унітарному християнстві» висловив: «Ідея Бога, піднесена... як вона є, є ідея

нашої власної духовної природи, очищена і розширена до нескінченності. В нас самих є елементи Божественності» [8, с. 17].

Вільяма Еллері Ченнінга, який був дуже шанованим проповідником свого часу, любили його товариші-унітаріанці, і його так само боялися кальвіністи. Він заснував Американську унітарну асоціацію. Він писав різні книги та виголошував проповіді проти всіх видів соціальних вад, включаючи алкоголь, дитячу працю та експлуатацію жінок. Як дуже безстрашна і смілива людина, він засуджував застосування сили в боротьбі з работорговцями і тими, що утримують рабів. Колись він писав: «У Півночі одна зброя, моральна сила». Він виступав, читав лекції та подорожував усюди, де міг, щоб проповідувати свої ідеї.

Через три десятиліття стався ще один розкол в рамках Унітарної церкви Бостона; дехто навіть сумнівався в божественності Христа. Деякі з провідних діячів унітарної церкви, в тому числі Ральф Уолдо Емерсон, покинули церкву, щоб знайти більш змістовне релігійне життя.

Трансценденталізм виник з англійського романтизму та німецької ідеалістичної філософії, унітаризму та східних релігій. Він стоїть на одному головному принципі, що Бог є одночасно іманентним і трансцендентним; як у світі, так і за його межами. Ідея іманентності посилювалася на «невід'ємну цінність людини» [18, с.136]. Тому що Бог всередині людства, і за принципом трансцендентності Бог всеосяжний. Вони розглядалися як радикальні релігійні ідеї для тих, хто був знайомий з традиційною християнською теологією. Трансценденталізм здавався «масою м'яких думок», найважливішим з усіх них було поняття «Бог у Душі, віра в негайне натхнення, в безмежну можливість і в неймовірне благо» [18, с.136].

Трансценденталізм стояв на вершині літературного та естетичного романтизму в Європі та Америці, що відрізняло реакцію проти формалізму та умовності та акцент на людських емоціях, суб'єктивності та натхненні. Можна сказати, що трансценденталізм, натхненний англійськими та європейськими

письменниками, був різновидом американського романтизму. У своїй книзі «Романтизм і трансценденталізм» Джеррі Філліпс висловив: «Всі принципи європейського романтизму знаходять свій шлях в американську думку, особливо коли ці ідеї приходять в американську совість через письменників-трансценденталістів, поетів і мислителів. Романтизм і трансценденталізм мали глибокий вплив на американський характер» [35, с. 27].

Однією з важливих відмінностей між романтизмом і трансценденталізмом був їхній погляд на Бога і Його роль у житті людей. Трансценденталізм ґрунтувався в основному на концепції, що Бог є внутрішньою силою і кожна істота як Його творіння має в собі божественну іскру, а саме «внутрішнє світло». Тому кінцевою метою людського життя було б підключення до цього внутрішнього світла; тобто те, що називається «над душею», що означає ту частину Бога, яка об'єднує все живе. З іншого боку, романтизм, у порівнянні, мав менше відношення до Бога. Для романтика Бог був зовнішньою силою на відміну від внутрішньої іскри світла. Ідея «високого розуму» лежить в основі трансценденталізму, в якому релігія розглядається як індивідуальне питання інтуїції або розуміння. Чарльз Мейо Елліс у своїй статті «Есе про трансценденталізм» висловив: «Трансценденталізм заснований на реальності духовного або релігійного елемента в людині, його вродженій здатності сприймати істину і право, так що моральні і релігійні істини можуть бути доведені йому з тією ж мірою впевненості, яка відвідує математичну демонстрацію» [44, с. 1797].

Інша відмінність романтизму від трансценденталізму полягає в концепції притаманної доброти або внутрішньої темної сторони людини, яка дуже пов'язана з поглядами щодо Бога. Романтизм був пов'язаний з «духом збоченості» в людській природі; і в більшому масштабі з «недоліком у Всесвіті». Багато романтичних творів підкреслюють на концепції, що все не може бути правильно.

Це прямо виступає проти трансценденталістської думки, що люди в кінцевому підсумку хороші.

Трансценденталізм вважав, що внутрішня доброта у душі людини сприймається як належне через поняття «внутрішнього світла». Кожен несе частину цієї доброти і Бога в своїй душі; отже, невід'ємна доброта неминуча, тому що всі люди є Богом. Це те, що можна назвати «абсолютною добротою поза поясненням». У розмовах з Богом це пояснюється більш конкретними термінами як щось, що дух глибоко розуміє, але яке розум рідко може зрозуміти. Трансценденталісти вважали, що «недоліку у всесвіті» не було. Для них був тільки Бог. «Центральним принципом трансценденталізму було переконання, що люди можуть підняти себе за межі своїх основних тваринних інстинктів, досягти вищої свідомості і взяти участь у душі божественного» [35, с. 27].

Трансценденталісти та унітарії поділяли концепцію монотеїзму. «Є Один Бог... Отець; і що Ісус не є Один Бог, але Його Син і Посланець» [8, С.17]. Для трансценденталістів Христос був, як і інші пророки, з різницею лише за ступенем, а не за якістю. У The Dial Емерсон висловив: «Христос відрізняється від інших людей тільки за ступенем, і чудеса, які Він чинив, відрізняються від чужих, тільки так, як Він відрізняється від них. Він для інших релігійних вчителів - до Мойсея, Зороастра, Сократа і Конфуція - що Шекспір є для інших поетів» [14, С. 124].

Усі релігійні проповідники були під Божим натхненням, вони поступово виявляли Божу правду, ґрунтуючись на потребах часу. Жодна з них не була достатньою для всіх часів. Емерсон у відповідь на запитання про божественність Христа у своєму «Мисленні людини» сказав: «Ще не жила людина, яка могла б нас годувати. Людський розум не може бути закріплений в людині, яка встановить бар'єр з будь-якого боку цій необмеженій, необмеженій імперії. Це один центральний вогонь, який палаючи зараз з губ Етни, освітлює миси Сицилії; і тепер, з горла Везувію, освітлює вежі та виноградники Неаполя. Це одне світло, яке сяє з тисячі зірок. Це одна душа, яка освітлює всіх людей» [15, с. 118].

Трансценденталісти відрізнялися від унітаріїв, тому що цінували «серце» над «розумом». Емерсон напав на Унітарну церкву за подання безжиттєвої і холодної картини християнства; він навіть назвав їх «трупним холодом, крижаною коробкою» з «холодністю, що постійно збільшується». Він поставив під сумнів Ісусове чудо і вважав за краще зосередитися на його моральному проповіданні. Емерсон вважав, що люди можуть досліджувати істину і Бога, не будучи собою, не будучи членом будь-якої церкви або якоїсь конкретної релігійної віри. Емерсон вважав, що релігія була «хворобою інтелекту». Велика людина розуміє божественність у формі системи, яка не може бути пояснена навіть ним; але, безсмертне світло не може бути обмежене жодною системою і «променем над Всесвітом першого ранку». Для Емерсона віра залежала ні від віросповідання, ні від авторитету: «Віра, що стоїть на владі, - це не віра». Релігія може бути одкровенням сьогодні, як це було протягом всієї історії, вона не повинна бути історією речей у минулому. Так джерелом натхнення має бути теперішній час, а не минуле. Бог говорить до нас сьогодні так само, як він говорив з пророками протягом історії людства. Бог говорить через природу, яка вчить поклонятися, тому що релігія і природа пов'язані між собою, вона відображає духовність і моральний закон.

Торо вважав, що релігія неприйнятна, тому що це була лише звичка і перешкода для інтелекту. Він бачив своїх односельців у їхніх релігійних вчинках, сподіваючись «через певне зовнішнє дотримання і кілька молитов, і йдучи тим чи іншим прямим, хоч марним шляхом час від часу, рятувати їхні душі». Релігію можна навіть неправильно використовувати, оскільки дехто використовував Біблію для підтримки рабства. За словами Торо, кожен повинен був бути універсальним у своєму релігійному досвіді і слухати всіх, хто говорить про духовність - не тільки до Ісуса Христа, але і до Зороастра - і «нехай наша Церква йде за правлінням». Він також наголосив на своїй ідеї, що кожен є божественним і може знати Бога в будь-який момент більше, ніж будь-який інший час, і ліс є

кращим місцем для пізнання Бога, ніж церква. Через наближення до природи кожен може відчути божественність. У своїй книзі «Нова англійська літературна культура» Лоуренс Бюелл пояснив про трансценденталізм: «Трансценденталізм, по суті, дійсно почався як релігійний рух, спроба замінити романтизовану версію містичного ідеалу, що людство здатне на прямий досвід святого для унітарного раціоналістичного погляду, що істини релігії приходять до процесу емпіричного вивчення і раціональним висновком з історичних і природних доказів» [44, с. 1798].

Отже, трансценденталізм спрямований на те, щоб змусити людей знайти сенс у собі замість того, щоб чекати іншого вищого джерела керівництва, включаючи Бога чи Церкву.

1.4 Літературний контекст впливу трансценденталізму

Трансценденталізм вийшов з літературного підґрунтя в Романтичному русі в Америці, Британії та Європі. Романтизм поширився в американській літературі між 1820 і кінцем Громадянської війни. Він був виражений не тільки в творах трансценденталістів, але і їх сучасників, в тому числі Джеймса Фенімора Купера, Едгара Аллана По, Генрі Вадсворта Лонгфелло, Натаніеля Хоторна, Германа Мелвілла і Волта Вітмена, який випускав різноманітні твори в різних жанрах. Окрім літератури, романтизм мав великий вплив на архітектуру і музику.

Британські письменники-романтики Вільям Вордсворт, Семюел Тейлор Колрідж і Томас Карлейл мали великий вплив на трансценденталістів Нової Англії. Поети Вордсворт (1770 - 1850) і Колрідж (1772 - 1834) разом написали «Ліричні балади», перше видання яких вийшло в 1798 році. Ліричні балади були особистим представленням цих двох великих поетів щодо їхніх особистих почуттів. Вони також використовували розмовну мову замість стилізованого письмового слова і зосереджувалися як на надприродному, так і на повсякденному досвіді. У своїй «Біографії Літерарії» (1817) і «Помічниках до роздумів» (1825)

Колрідж представив кантіанську різницю між знаннями, отриманими через почуття, або «розумінням» і захопленою інтуїцією; або «розум» і обговорювали німецьку філософію.

Емерсон був публічним оратором, який досліджував нові духовні філософії. Він зібрав групу в своєму особистому домі для духовних дискусій. Пізніше ця група сформувала школу Конкорд, і, нарешті, Трансцендентальний клуб. Серед її членів були Бронсон Олкотт, Генрі Девід Торо, Натаніель Готорн, і Маргарет Фуллер, а також Теодор Паркер. Ці особи започаткували філософію трансценденталізму у своєму сусідстві. Цей клуб функціонував як форум для підтримки та живлення нових ідей та концепцій у неформальних та відкритих дискусіях, які часто оберталися навколо однієї теми [44, с. 1798].

Одним із значних молодих членів бостонського трансцендентального клубу був Теодор Паркер, сучасник Емерсона. Паркер відчував глибоку повагу до Емерсона; прийняв принципи трансценденталізму як основні принципи свого життя. Між ним і Емерсоном була певна різниця в їхньому фокусі. Паркер був відвертим активістом, чиєю пристрастю було практичне застосування теоретичних ідей, запропонованих Емерсоном.

Трансценденталізм як репрезентація романтизму поширився по творах вірних. Емерсон, Торо, Фуллер та інші опублікували розлогі твори літератури в найрізноманітніших жанрах і сюжетах; кожна з яких була репрезентацією романтичних ідеалів. Трансценденталісти також висловлювали свою філософію, проблеми та творчість через коротші тексти в періодичних виданнях, які були важливими для інтелектуального вдосконалення дев'ятнадцятого століття. Західний месенджер, який видавався в Цинциннаті і Луїсвіллі з 1835 по 1841 рік, охоплював деякі частини унітаризму, трансценденталізму і німецьких і східних філософій і літератур. *Western Messenger* був першим журналом з літературною та релігійною метою. Він мав літературне висвітлення, оригінальну поезію, прогресивні соціальні питання, а його «поєднання ліберальної релігії з

літературою, західною та європейською» зробило його унікальним. Як маніфест трансценденталізму, «The Dial», який був створений Емерсоном і Маргарет Фуллер і опублікований Елізабет Палмер Пібоді, вийшов між 1840 і 1844 роками.

Трансценденталізм і його специфічний погляд на природу має якийсь єдиний і особливий вплив на американську літературу, найбільш помітно в творах деяких великих американських письменників, в тому числі Натаніеля Хоторна (лист Скарлет, 1850), Волта Вітмена (Листя трави, 1855) і Германа Мелвілла (Мобі-Дік, 1851). Хоторн і Мелвілл категорично не погоджувалися з думкою трансценденталістів щодо досконалості людини. Вони вважали, що людина не досконала і що вони підкреслювали зло, присутнє у світі і природі. Те, що вони написали, ілюструвало ідею, що люди не завжди рухаються до істини і праведності, краси і справедливості. Вони іноді перебувають під спокусами сатани і поступаються місцем жорстокості, несправедливості і вічному пошуку влади і гноблення над своїми ближніми.

Вони вірили в поняття первородного гріха і людської схильності до зла. Критики класифікували Хоторна і його твори до романтичного періоду або краще сказати темний романтичний період американської літератури [38, с. 525]. Його твори зазвичай містять повчальні казки, які надихають на провину, а гріх як притаманні якості людської природи. Хоторна цікавили деякі концепції трансценденталістів, такі як вільне дослідження, радикалізм і контакт з природним життям. Натаніель Хоторн рішуче критикував Торо. Він вважав, що: «відкинув усі звичайні способи заробітку і, здається, схильний вести своєрідне індіанське життя серед цивілізованих людей — я маю на увазі індіанське життя, що стосується відсутності будь-яких систематичних зусиль для заробітку» [38, с. 525]. Він також критикував його письменницькі здібності: «Є один шанс із тисячі, що він може написати чудову та читабельну книгу, але якби він це зробив, це була б книга простого спостереження за природою, дещо в дусі Уайта. Історія Селборна». Варто зазначити, що основними концепціями трансценденталізму, які були

розкриті в «Червоній літері» Готорна, були трансценденталістська доктрина самозабезпечення та компенсації. Відповідно до останнього, кожна дія тягне за собою свої нагороди і покарання. Правопорушник карається, хоча поліція ніколи його не знаходить, тому що ціною злочину є втрата невинності, страх і арешт, або підозра інших людей. Відповідно до принципу самозабезпечення, який наголошує на людському житті згідно з природою, прислухаючись до наказів наддуші, які виявляються в її притаманних інстинктах і бажаннях, людина повинна звільнитися від свого минулого та традиційного суспільства, який містить минуле.

«Червона літера» Готорна сповнена пуританського соціального аспекту життя. Готорн завжди писав про людину в суспільстві, а не просто про людину в природі. Вся історія являє собою уявлення про конфлікт між людиною і його суспільством, в якому проілюстрована роль суспільства в підтримці і контролі його членів. Цей роман показує прихований гріх і провину, присутні в пуританському суспільстві через їхню нетерпимість. «Червона літера» ілюструє кальвіністську одержимість мораллю, сексуальними репресіями, провиною, сповіддю та духовним спасінням.

Готорн не був трансценденталістом; однак він провів деякий період часу серед них. Одружився з Софією Пібоді, сестрою Елізабет Палмер Пібоді. Він жив у Конкорді з 1842 по 1845 рік, коли трансценденталістський рух був у найвищій моді. Романи та історії Готорна, багаті символікою та алегорією, зосереджені на особистості, досліджували мораль, розглядали історичні сюжети та досліджували вплив минулого на сьогодення.

Спираючись на свій життєвий досвід і знання, отримані в екзотичних місцях і на морі, Герман Мелвілл (1819-1891) створив значні письменницькі твори. У своєму «Мобі Діку» він проілюстрував атмосферне, спонукаюче, алегоричне, символічне дослідження доброго і злого стану справ, які були втіленням романтичної літератури. Мобі Дік має справу з цінністю життя, як Мелвілл звик до них: філософія, психологія, міфи та соціальні норми. «Мобі Дік» став

найвідомішим твором Мелвілла і вважається одним із найвидатніших літературних творів усіх часів, присвячених його другу Натаніелю Хоторну. Найхарактерніші риси трансценденталізму письменник ілюструє у своєму романі. Це можна помітити в рисах головного героя, Ізмаїла, оповідача історії [44, с. 1799].

Думки та твори Емерсона глибоко вплинули на поета Волта Вітмена (1819-1892). Його твір «Листя трави» (1855) вихваляв особистість і цінував особисте самовираження, свободу та розуміння світу через інтуїцію. Незважаючи на те, що Вітмен не вважався релігійною людиною, на нього вплинула релігійна філософія свого часу. У дитинстві Вітмен перейняв віру своїх батьків у лідера квакерів Еліаса Хікса, який вважав, що єдиним способом спілкування з Богом є внутрішнє світло. Вітменівське поетичне визначення «я» було світським еквівалентом того, що квакер Гікс пояснював про внутрішнє світло.

Вітмен вважав, що зір сильніший за інші органи чуття, тому що він незалежний від решти «попередників ідентичностей духовного світу». Вітмен веде три діалоги самосвідомості: я і фізичний світ, я та інші, а також я і дух. Вітмен першим знайшов себе в людському тілі. Його погляд відрізнявся від погляду трансценденталізму Емерсона тим, що фізичне тіло було таким же важливим, як і душа, і його шанували в його природному стані. Вітмен перебував під глибоким впливом Емерсона, який, на його думку, допоміг йому відкрити себе: «Я кипів, кипів, кипів; Емерсон довів мене до кипіння». У 1842 році Вітмен відправився в подорож, щоб послухати лекцію Емерсона про поезію, що підсилило прагнення Вітмена стати американським бардом. Для Вітмена чуттєвість була набагато важливішою, ніж для трансценденталістів [44, с. 1799].

У 1850 році він приступив до роботи з написання свого «Листя трави», збірки поезій, яку він редагував і завершив до кінця життя. Книга була глибоко оцінена Ральфом Уолдо Емерсоном, який написав Вітмену лист на п'ять сторінок і рекомендував книгу своїм друзям.

Отже, трансценденталізм вийшов з літературного підґрунтя в Романтичному русі в Америці, Британії та Європі. Воно виражалося не тільки в творах трансценденталістів, але і їх сучасників, в тому числі Джеймса Фенімора Купер, Едгар Аллан По, Генрі Вадсворт Лонгфелло, Натаніель Готорн, Герман Мелвілл, і Волт Вітмен, який продюсував різноманітні твори в різних жанрах. Трансценденталізм як репрезентація романтизму поширився по творах вірних. Емерсон, Торо, Фуллер та інші опублікували розлогі твори літератури в найрізноманітніших жанрах і сюжетах; кожна з яких була репрезентацією романтичних ідеалів. Трансценденталісти також висловлювали свою філософію, проблеми та творчість через коротші тексти в періодичних виданнях, які були важливими для інтелектуального вдосконалення. Трансценденталізм і його специфічний погляд на природу має якийсь єдиний і особливий вплив на американську літературу, найбільш помітно в творах деяких великих американських письменників, в тому числі Натаніеля Хоторна (лист Скарлет, 1850), Волта Вітмена (Листя трави, 1855) і Германа Мелвілла (Мобі-Дік, 1851). Готорн і Мелвілл категорично не погоджувалися з думкою трансценденталістів щодо досконалості людини. Вони вважали, що людина не досконала і що вони підкреслювали зло, присутнє у світі і природі. Те, що вони написали, ілюструвало ідею, що люди не завжди рухаються до істини і праведності, краси і справедливості.

2 АМЕРИКАНСЬКИЙ ТРАНСЦЕНДЕНТАЛІЗМ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ТВОРЧІСТЬ ВІТМЕНА У ЗОБРАЖЕНІ СВОБОДИ ОСОБИСТОСТІ

2.1 Онтологія американізму В. Вітмена та трансцендентальні погляди

Трансценденталізм не був суто рідним рухом, однак. Трансценденталісти отримали натхнення з-за океану у вигляді англійського та німецького романтизму, зокрема літератури Колріджа, Вордсворта та Гете, а також у пост-кантіанському ідеалізмі Томаса Карлайла та Віктора Кузена. Під впливом цих письменників трансценденталісти розвинули свої ідеї людського «Розуму», або того, що ми сьогодні називаємо інтуїцією. Для трансценденталістів, як і для романтиків, суб'єктивна інтуїція була принаймні таким же надійним джерелом істини, як емпіричне дослідження, яке лежить в основі як деїзму, так і природного богослов'я унітаріїв [17].

Трансценденталісти вважали, що суспільство та його інституції, особливо організовані релігією та політичними партіями, зрештою зіпсували чистоту особистості. Вони вірили, що люди на висоті, коли дійсно «самостійні» і незалежні. Тільки з таких реальних особистостей може бути сформована справжня спільнота.

Трансцендентне знання приходить через інтуїцію та уяву, а не через логіку чи почуття. Люди можуть довіряти собі бути власним авторитетом у тому, що є правильним. Трансценденталіст — це людина, яка сприймає ці ідеї не як релігійні вірування, а як спосіб розуміння життєвих стосунків. Трансценденталісти бажали обґрунтувати свою релігію та філософію трансцендентальними принципами: принципами, які не базуються на фізичному досвіді чи не піддаються фальсифікації, а впливають із внутрішньої духовної чи розумової сутності людини.

У «Пісні про себе» Вітмен повністю висловлює своє власне релігійне бачення як «приватної релігії». Він відкидає традиційні християнські погляди на

«Бога» і «душу» і замінює їх квазііндуїстським поглядом. У перших двох рядках він створює еквівалентність між душею і тілом і навпаки: «Я сказав, що душа не більше ніж тіло, і я сказав, що тіло не більше ніж душа». Потім він скидає Бога з престолу: «І ніщо, ні Бог, не є для людини більшим, ніж вона сама». Він наголошує на першорядній важливості індивідуального «я»: «І я кажу будь-якому чоловікові чи жінці: нехай ваша душа стоїть холодною і спокійною перед мільйонами всесвітів». У третій строфі він продовжує своє прославлення індивідуального Я: «Я чую і бачу Бога в кожному предметі, але не розумію Бога анітрохи, І не розумію, хто може бути прекраснішим за мене самого». Таким чином Вітмен відкидає традиційні християнські релігійні вірування і понад усе замінює своє шанування індивідуального Я. Пізнавши своє істинне Я, людина здобуває знання про універсальне Я. Насправді для Вітмена це була «приватна релігія», яка відзначала унікальність і велич особистості в усьому житті і Космосі [53].

Поезія Вітмена мала великий вплив як в Європі, так і в Америці. Цей вплив прискорив кожен течію сучасного мистецтва. Вітмен був визнаний великою і зростаючою громадськістю. Він був проголошений як пророк, як піонер як бунтар, як вогняне людство не тільки в Америці, але в Англії і по всій Європі. Вся схема трави листя є інклюзивною, а не ексклюзивною; його форма елементарна, динамічна і вільна. Волт Вітмен - це демократичні ідеї поету.

Два вірші Вітмена особливо підкреслюють його любов до Америки, її егалітарну форму правління та свободу, якою користуються американські громадяни. Це «Я сам співаю» і «Я чую, як співає Америка». У «Я сам співаю» Вітмен святкує індивіда, «просту окрему людину», але він також святкує «слово демократичне, слово маси». Таким чином, вірш охоплює цінність кожної людини, яка живе в демократичному суспільстві, американському суспільстві. В останній строфі вірша Вітмен «оспіває» життя, наповнене "пристрастю, пульсом і силою". Це життя веселе, тому що воно є «найвільнішою діяльністю, сформованою згідно

з божественними законами». Висновок полягає в тому, що демократичний уряд, заснований на визнанні богом даних прав людини, пропонує свободу, завдяки якій життя варто жити. Подібні теми розроблені в «Я чую, як співає Америка». У вірші Вітмена країна «співає», натякаючи на щастя та свято. Тоді «спів» стає метафорою виконання роботи, яку ви обираєте, і в якій ви знаходите щастя. Використовуючи техніку каталогу, Вітмен перераховує типи звичайних американців, які добре заробляють на життя: тесля, муляр, човняр, швець, дроворуб і механіки. У каталозі Вітмена також є жінки, господині — мати, молода дружина та дівчина. Ідея доброти американської свободи розвивається в тому, що кожна людина здатна шукати «те, що належить їй або їй і нікому іншому».

Вітмен - кінцевий трансценденталіст. Він об'єднав демократичні теми та тематику з вільною віршованою формою. У «Листках трави» Вітмен святкує єдність усього життя і людей. Він охоплює різноманітність географії, культури, роботи, сексуальності та вірувань. Вплив Вітмена зміцнює американські мрії про незалежність, свободу та виконання, і перетворює їх на більший духовний сенс. Вітмен цінує важку роботу і бути скромним і неготичним. Його ідеали - це такі речі, як міцне здоров'я, душа і любов до природи. Волт Вітмен почав своє трансцендентне письмо в 1855 році, але продовжив свої праці після служби в Громадянській війні польовим хірургом, з Листям трави. У своїх перших працях він дав зрозуміти, що твори Емерсона теж вплинули на нього. Вітмен мав багато зв'язків з кількома трансценденталістами, серед яких: Генрі Девід Торо, Ральф Уолдо Емерсон і Генрі Блейк. Він не продовжував усі свої праці, але продовжував власний вплив на майбутніх письменників і послідовників трансценденталістів. Вітмен, як і будь-який інший трансцендентний автор, не написав лише одного відомого заголовка. Між Емерсоном, Торо та Фуллером була велика кількість літературних скарбів, які донині вважаються одними з найвидатніших творів американської літератури. Сучасні літературні генії все ще вивчають твори всіх цих авторів і всіх авторів; Волт Вітмен став перлиною. Томи за томами праці

Вітмена визначають елементи американського трансценденталізму. Трансценденталізм — це течія, яка згасла протягом десятиліття, але досі залишається шанованою літературною течією. Це все завдяки творам тих письменників з Нової Англії, з яких будується американська література. Ще одна обов'язкова передумова в поезії Вітмена — просування. Поезія Вітмена передає довіру до майбутніх можливостей, які є результатом вторгнення в природу існуючої науки та егалітарного розвитку. Він був першим, хто вніс у поезію ідею праці. Звичайно, вшановується матеріальний розвиток, але «Вітмен також сподівається на покращення душі». Перехід до Індії є всебічним вираженням концепції просування Вітмена в цьому відношенні.

«Листя трави» свідчить про американізм свого поета у вражаючих панорамних, процесійних картинах американського життя, які вона містить. В основному всі вірші містять каталоги типово американських сцен, людей або професій. Коваль, негр-завізник, м'ясник, фермер, який повертається з поля, будівництво будинків, обробка гонту, з'єднання кораблів, переправа, гірнична справа, виплавка заліза, різання каменю, завантаження бавовни – усе це випромінює типово американський вигляд. Весь широкий спектр американської фізичної сцени представлений перед нами: північний океан, Ніагара, болота Джорджії, середньозахідні прерії, посушливі плато, величезні вершини Скелястих гір і довга берегова лінія Тихого океану. «Якщо його грандіозна спроба впахнути в обкладинку книжки іноді зраджує його нудній каталогізації, йому все-таки вдається, як не вдається жодному іншому письменнику, передати читачеві за кордоном панорамне уявлення про простору Америки, її розкіш та її різноманітне багатозадачне життя» [53].

Смерть для Вітмена є частиною циклічного, космічного танцю життя. Цей космічний ритм проявляється скрізь навіть у купі гною, яка, будучи відмовою, також кишить життям. Ми повинні бути готові втратити себе в морі смерті, в цьому потоці, в цьому ритмі, але тільки в кінцевому підсумку «знайти себе» в

ньому, тобто отримати духовне усвідомлення. «Прохід в Індію» - це інсценування подорожей поета через простір і час до, в кінці; він прибуває до місця призначення за межі обох. І смерть - це період переходу, перш ніж людина досягне всякого океану Божого. У «Пісні про себе», розділ 46, він каже:

«Я знаю, що час і простір мені підвладні, й що мене ніхто не зміряв і ніколи не зміряє» [53].

А в заключному розділі він припускає, що смерть - це лише період переходу:

«Повітрям я відлітаю, я махаю своїм білим волоссям сонцю, яке тікає,
Плоть вихорить із мене, і я жену її, мереживо рване.

Я заповідаю себе землі, щоб прорости травною, яку люблю» [53].

Концепція смерті Вітмена не обмежується смертю як біологічним фактом. Він розуміє смерть як своєрідний перехід, необхідний для возз'єднання з космічною або божественною енергією. У поезії Вітмена Життя і Смерть злиті в універсальний синтез, який іноді мислиться як особисте безсмертя, а іноді як повторне поглинання у позитивний космічний процес, який іноді ототожнюється з Богом. Через смерть можна побачити творіння, де також є життя. У філософському розумінні Вітмена смерть виходить за межі часу. Це не смерть як анігілятор і кінець життя. Вітмен — поет спадкоємності. Смерть не є кінцем життя як частини прогресивного еволюційного руху творіння; це оновлення, початок, «звільнення». Смерть веде людину у більшу реальність. Це свого роду перехід, містично передбачений і необхідний шлях возз'єднання з космічною енергією або божественною енергією. Вітмен розглядав життя і смерть як частину безперервної вічної подорожі.

Отже, Волт Вітмен, американський патріот і рішучий громадянин, відомий як поет демократії, який представляє Америку з усіма гідними ресурсами. Більше всього на світі Вітмен був співаком і пророком американізму. Американські елементи та інциденти рясніють у Волта Вітмена. Вважається, що поява Уолта Вітмена на письменності Америки змінила весь сценарій поезії не лише в

Америці, але й майже в усьому світі, коли і де досяг його вплив. Він вирішив співати не від королів або дворян, а від «божественного середнього» американського громадянства, залученого в домашні, але чудові дії кожного дня. Вітмен є кінцевим американським трансценденталістом і його погляди на різні аспекти роблять його успішним американським поетом і гордим громадянином.

2.2 Волт Вітмен: стрижень між поетами-трансценденталістами та реалістичним стилем ХХ століття

Уолта Вітмена відзначають як післясвічення просвітництва, оскільки він висловлював піднесену впевненість у світогляді демократії, а як містик, трансценденталіст і романтик він демонстрував основні риси трансцендентального розуму [6]. Проте кілька важливих аспектів його творів та особистості відрізняють його від епохи Відродження та підкреслюють його роль як моста до двадцятого століття. Його мужність, відчуття радісної покинутості та чуттєвість у всьому припливі досвіду є серед цих функцій. Його зображували як гуманіста, який брав участь у русі між трансценденталізмом і реалізмом, інтегруючи обидві точки зору у своїх творах [27]. Він також був імперіалістом, який змішував і реалістичне, і трансценденталістське значення. Його реалізм міг бути пов'язаний з його бурхливою кар'єрою редактора та журналіста протягом двадцятих і тридцятих років.

Трансценденталізм загалом пов'язаний із його поезією, передмовами та циклом «Листя трави» за всі часи, а також циклом вільних есе "Демократичні перспективи" [46, с. 185]. «Пісня про себе» також є одним із його найбільш трансцендентальних віршів, оскільки він поділяє з філософією трансценденталістів інтерес до розуміння місця людей у всесвіті та в природі, а також людського досвіду. Його професійні та особисті зв'язки з трансценденталістами були суб'єктивними і обмежувалися певною напругою; незважаючи на те, що він дивився на всесвіт і природу в пошуках слідів

внутрішнього стану людства, його твори передавали особливий вплив таких партнерів, як Генрі Торо та Ральф Емерсон.

Його називають найбільшим поетом Америки за його часто перероблену збірку «Листя трави». Ця збірка містила нову, свіжу та з перших вуст американську поезію, яка мала свободу віршованих форм, сміливий символізм, розмовну дикцію та свіжі сюжети. Волт використовував ритм на основі інкантивного повторення, часом через тривалі каталоги зображень, що приносить щось рішуче свіже до американської версифікації. У сюжетах Вітмен спостерігав індивідуалізм і все американське, включаючи різанину громадянської війни і американо-мексиканську війну. При цьому він придумав особистість, яка говорила авто-біографічно, іноді як агент Америки, а інші часи як провидець, який говорив пророчо. Він поет, відомий як провидець, який встановив універсальні реалії, що кореняться у фізичному світі.

Однією з провідних тем Волта Вітмена була демократія, будучи способом існування. За його словами, демократія була способом випробувати світ. Протягом дев'ятого століття люди все ще мали сумніви щодо того, чи буде демократія успішною як політична система. Це змусило Вітмена спробувати бути демократичним як у поезії, так і в житті. Він візуалізував демократію як стиль для людей, щоб включити свої переконання в повсякденне життя, і спосіб взаємодії між собою. У своїй поемі "Пісня про себе" він зазначив, що демократія повинна складатися з усіх індивідів рівномірно, інакше вона зазнає невдачі. Вітмен був натхненний абсолютним оптимістичним патріотизмом, який домінував в американській країні, що розвивається, протягом першої половини дев'ятого століття. Він зазнав впливу Рухів, які намагалися звільнити спадщину країни, особливо літературу, від панування англійців. Такі рухи формували його почуття свободи і рівності; а також його демократичні принципи [5].

Вітмен чинив опір рабству в Америці і підтримував умову Вілмота. Девід Вілмот (американський конгресмен) кинув виклик рабству в регіонах, придбаних у Мексики під час Мексиканської війни, і боровся за громадянські права пониженого класу. Опозиція, яка згодом стала однією з головних причин початку громадянської війни в США. Наслідок цього негативно вплинув на американську націю та її передбачуване майбутнє. Наслідуючи Вілмота, Волт Вітмен також виступав проти кріпацтва та його злих наслідків, які врешті мали розділити націю. Він виступав проти аболіціонізму, оскільки вважав, що рух приносить більше шкоди, ніж користі. Він писав, що аболіціоністи фактично сповільнили розвиток своєї справи через свою офіціозність та ультраїзм. Його найбільше хвилювало те, що їхні підходи, як правило, порушували демократичний процес; як і відмова південних штатів поставити інтереси нації вище своїх власних. У своєму неопублікованому «Вісімнадцятому президентстві» (1856) він заявив, що індивід повинен або скасувати рабство, або рабство знищить людину [40, с. 27]. Вітмен мав скромне походження. Він був не тільки з робітничої сім'ї, але він також писав про справи з точки зору скромного походження, таких як раби, корінні американці, божевільні і навіть повії і злодії. Раніше такі особи розглядалися як неправильні матеріали для поезії (що вважалося важливою формою), але в преамбулі видання «Листя трави» 1855 року «Великий вірш призначений для будь-якого віку, всіх кольорів і ступенів, сект і для жінок так само, як і для чоловіків» [28, с. 805].

Його «Починаючи з Пауманка» окреслював поетичні матеріали та принципи. Він диктував не тільки як, але й що він буде писати у своїх довгих списках людей, назв місць, дій і машин. Він створив більш демократичний вид поезії, в якому навіть сам провідний письменник не займав почесного місця. У цьому вірші Вітмен піддав сумніву багато традиційних припущень щодо поезії. Універсальність емоцій, трансцендентність і безсмертя давно вважалися основою для поезії, а минулі покоління поетів проголошували, що хороший вірш

знаходиться поза своїм місцем і часом. Він хотів дотримуватися цього принципу до кінця. Однак лише зафіксувавши його конкретний момент, і що важливіше; відчуття фізичного «Я», чи міг би він написати вірші, які б досягли максимального духовного та інтелектуального змісту. Отже, його поезія включає в себе настільки широкі та різноманітні теми й тропи, наскільки це можливо — від найвищого класу через буржуазію до найнижчого дворянського суспільства. Він торкнувся почуттів пригнобленого класу, переживань безпорадних і бездомних людей, розповідей про грішних жінок, расово дискримінованих і розділених людей, диспропорції між масами і класами, і майже кожної теми, яку можна було уявити в кожному куточку Америки - відображаючи глобальні голоси. Крім того, його реалістичний підхід до суспільства, він також досяг успіху в виході з духовного зеніту, щоб шукати керівництва для звільнення обтяжених осіб з приземлених лап.

Вітмен жив і писав під час великої революції. Всесвіт модернізувався, і припущення про те, що між поколіннями існувала спільна основа, потрібно було оскаржити. Можливо, багато чого вже змінилося, що дозволило припустити, що, можливо, багато чого зміниться в майбутньому, щоб форма трансцендентної, антиматеріальної поезії сприяла виживанню в минулому. Фокусуючись на світі матеріалів, Вітмен міг би, принаймні, заново створити своє оточення, щоб допомогти майбутнім читачам бути в змозі читати його вірші співчутливо і жорстоко. Це означає, що вірші Вітмена забезпечили своє виживання шляхом інкапсуляції власного походження. Коли він стикався з різними труднощами у своєму житті, він, здавалося, добре усвідомлював той факт, що як проблеми можуть бути зустріненні, адресованні і вирішені шляхом демократизації застарілих інститутів. Прищеплення духу співпереживання, співчуття і покликання до Вищої Душі допоможе вирішити людські проблеми - як ніколи назавжди.

Він мав намір, щоб його вірші говорили на всіх рівнях суспільства, незалежно від того, наскільки незначними можуть бути їхні позиції. Гуманізація

меншин справила на нього сильний вплив. Він прагнув написати оригінальний американський епос, хоча на відміну від звичайних епосів, який показав провідного актора, який був королем (або був би королем); його героєм був не названий оратор від першої особи - людина, з кім міг себе ототожнювати звичайний американець. Його інтерес до себе прив'язаний до захоплення особистості. Він пов'язав себе з формуванням поезії через свою роботу, представляючи себе як джерело поезії. Для нього він був прикладом для наслідування, підходящим ведучим і яскравим дзеркалом, щоб дивитися і вирішувати питання, що стосуються окремих осіб і суспільства в цілому. Саме тому більшість його віршів були розказані від першої особи - перегукуючись з глибоко вкоріненим голосом і уколом совісті - без будь-яких зовнішніх перешкод. «Листя трави» було записом особистої подорожі Волта Вітмена, але він припускав, що це був запис американської культури та історії дев'ятнадцятого століття. На додаток до демократичного почуття оратора та аудиторії, він бажав, щоб мова його вірша відображала спільний досвід. Таким чином, Вітмен вважав, що самостереження (ретроспективно) є головним порадином, справжнім наставником і взірцевим учителем, який може найкращим чином виправляти людські недоліки, найдоречніше.

На відміну від Готорна і його зухвалої цинізму і Емерсона з його спокійним інтелектом, майже відокремленим від плоті, Вітмен був любителем життя і фізичної любові. Він був описаний як «дитячий язичник», а не пуританин; «емоційний, а не інтелектуальний» [23 с. 290], і мав набагато більше спільного з сучасним експресіоністом, ніж з колишніми американськими поетами. Для нього прийняття життя (цілком сердечно) є реальним сенсом і посланням життя - що, безумовно, відповідає взаємністю речам, які ми хочемо і бажаємо. У цьому відношенні він був схожий на Рендольфа Борна, серед інших художників і критиків початку ХХ століття, які хотіли звільнити людський розум від вікторіанських моральних обмежень, і звільнити поезію від обмежень

благородного змісту та традиційних форм. Пантеїзм Вітмена, через його фокус на іманентності людської природи та духу у фізичному, примирив його ідеалізм із соціологічними поглядами на вірші як дзеркало демократичного суспільства [37]. Він продовжував філософську позицію трансценденталістів Генрі Торо та Ральфа Емерсона, зосереджуючись на ставленнях і почуттях людини, що зазвичай включало найвідвертіше представлення статі на той час і шукаючи шлях до органічного об'єднання Всесвіту. Його поезія вплинула на людей, особливо в їх безпосередньому ставленні до індивідуального досвіду.

Незважаючи на його західні симпатії, які пов'язували його з реалістичною практикою Гарленда і Твена, а також його релігійний містицизм, який пов'язував його з філософською позицією трансценденталістів, Вітмен також був сильно сповнений наукового духу. Деякі вчені стверджують, що навіть незважаючи на відкритість Вітмена до науки, як зазначено в «Пісні про себе» та «Проході до Індії», зазначається, що він шукав попереду матеріального прояву прогресу їхні релігійні відображення Божого задуму землі [23]. Вітмен вважав, що сприйняття, а не аналіз, є основою поезії. Для нього органи чуття були життєво важливими для досягнення кінцевої реальності речей, ніж просто піддаватися емпіризму. Він твердо вірив у спілкування природи, і це було очевидно в деяких його творах, які були цілком натуралістичними. У своїй «Пісні про себе», яку називають американським епосом, він визнає союз між людиною та суспільством; людина та її спільнота; в основному людина і природа, що її оточувала. Такі трикутні стосунки людини з людиною; людина з місцем проживання; і людина з природою, охоплює (загалом) усі подібності творіння та всесвіту — найочевидніше. Такий цілісний підхід до поетичної умовності робить його самобутнім і однаково прийнятним для чутливості різних читачів.

Поезія Волта Вітмена вважається видатною, оскільки вона відокремилася від традиційної поетичної тематики та віршової форми. У дев'ятнадцятому столітті американська поезія контролювалася такими письменниками, як Джеймс Лоуелл і

Олівер Холмс, які писали під час традиції Fireside. Ці поети писали в традиційних формах – одах, римованих строфах і баладах – і стандартному розмірі. Їхні роботи часто згадували американську політику та оспівували природу, де деякі з них були задіяні. Хоча письменники Fireside були популярними серед американців, вони були добре освіченими та видатними привілеями, чий досвід кардинально відрізнявся від досвіду звичайного американця.

Вітмен належав до літературного покоління після американських трансценденталістів, і його вірші займали проміжне місце між модернізмом і трансценденталізмом. «Листя трави» — це цікаве поєднання двох впливів. Він адаптував філософію та ідеї існуючого американського трансценденталізму до трансформаційного середовища [30]. У цьому вірші Вітмен прославляв звичайну людину і розглядав її як гідну частину суспільства та людства в цілому. Він не вважав нікого, незалежно від стану чи роду занять, недостойним того, щоб бути визнаним у його поезії. Тож у своїй поезії він має місце для кожного. Це явище розширює горизонт його літературного діапазону, адаптує його до смаку різношерстого читача. Через це можна стверджувати, що Вітмен був досить іконоборчим письменником, який уникав традиційно прийнятих поетичних стандартів і писав про пов'язані, привабливі та реальні проблеми реалістично і переконливо.

Отже, Волт Вітмен був авангардним американським поетом, який зробив революцію в поезії двадцятого століття, спритно поєднавши старе з новим. В існуючому контексті найбільш переконливо виявився новий поетичний стиль, тема і зміст рух до грамотного поєднання трансценденталізму та реалізму. Його літературний і стилістичний вплив широко визнаний, прийнятий і сприйнятий не лише в Америці, але й у всьому літературному світі. Подібна унікальність у поетичній традиції сяє, як денне світло, на горизонті поезії, яка надихнула багатьох. Незважаючи на те, що така новизна, ймовірно, викликала відразу у сучасних читачів і літературних кіл; однак він наважився взятися за згадану

індивідуальність, яка представила нову дикцію, інноваційний стиль, іншу структуру та вражаючий зміст. На основі свого роману та оригінальної поетичної майстерності він об'єднав у своїй поетичній творчості такі різноманітні теми, як трансценденталізм, реалізм і демократичні реформи (в різних інституціях). Таким чином, його справедливо називають стрижнею між традиційною та сучасною, а також старою та новою школами думки.

2.3 Порівняння концепції трансценденталізму і свободи особистості між Волтом Вітменом та Ральфом Емерсоном

Есе Емерсона «Природа», опубліковане в 1836 році, вважалося Біблією трансценденталізму. Пізніше він розвинув поняття трансценденталізму в серії есе, таких як «Звернення школи богослов'я» (1838), «Довіра до себе» (1841) і «Досвід» (1844). Елементи, включаючи природу, себе та дух, виділяються в конструкції трансценденталізму Емерсона. Він вважає фізичний світ символом духовного світу, а природу — символом Божого духу. Відчуваючи природу, людина може осягнути істину світу. Доктрини, правила та традиції є тягарем для людей, щоб усвідомити себе і зрозуміти світ. Тому пріоритетом як методу наближення до істини є індивідуальність, а не традиції. Хоча Емерсон підкреслює силу індивідуальності, він бачить усіх людей рівними. Оскільки кожна людина є унікальною та важливою людиною, усі вони повинні мати рівні права та заслуговувати на ставлення без дискримінації.

«Пісня про себе» Вітмена (1855) пронизана трансценденталістськими образами, що перегукуються з акцентом Емерсона на силу природи та індивідуальності. Хоча їхні думки і мова постійно знаходять резонанс один в одному, Вітмен і Емерсон по-різному ставляться до людського організму. Емерсон має відносно обмежений погляд на людське тіло, в той час як Вітмен хвалить людське тіло. Більш того, Емерсон і Вітмен мають інший погляд на те, як

отримати містичний союз природи і своєї душі. Для Емерсона це з погляду, тоді як для Вітмена цей союз походить від почуття дотику.

Емерсон і Вітмен обоє приймають і відзначають силу природи, важливість свободи волі та здатність мислити незалежно, які є трьома елементами, тісно пов'язаними один з одним. На початку «Природи» Емерсон пише: «Попереднє покоління бачило Бога і природу лицем до лиця; ми їхніми очима. Чому б нам також не насолоджуватися оригінальним ставленням до Всесвіту» [12]. Тут Емерсон каже, що люди формують свій погляд на природу та Бога відповідно до знань і традицій своїх предків. Його це хвилює, оскільки на відміну від попереднього покоління, яке будувало свої знання на власному досвіді, його сучасники нехтують спостереженнями з перших рук і надмірно покладаються на традицію.

«Навіщо нам нищпорити серед сухих кісток минулого, чи виставляти живе покоління на маскарад із його вицвілої гардероби? ...Є нові землі, нові люди, нові думки. Вимагаймо наших власних справ, законів і поклоніння» [12]. Тут Емерсон знову наголошує на інтуїції та критикує надмірну залежність від доктрини та традиції. Варто зазначити, що Емерсон критикує не історію чи знання як такі, а зловживання ними, яке заважає людям мислити незалежно. Вітмен прямо погоджується з Емерсоном у «Пісні про себе», де він відстоює свободу волі людини та бачить її як сутність почуття природи. У першому розділі «Пісні про себе» він пише:

Вірування та школи без господаря, Відступивши на хвильку, вдовольняються тим, що є, але не забути, — їх прихищаю, правильні й хибні, хай говорять, як заманеться: Природа без стриму сповнена сил первісних [1].

«Вірування» може означати релігійну доктрину церкви, а «школи» вказувати на встановлені знання. Без господаря, що означає тимчасову паузу, говорить про обережне ставлення Вітмена до традиції. Оскільки він закликає до тимчасового припинення, яке не є постійним, Вітмен наводить тонший аргумент, ніж просто

заперечення або прийняття всіх традицій. Тобто люди не повинні піддаватися надмірному впливу доктрин і шкіл.

Вітмен має власний голос. Говоріння – це дія, яка виявляє здатність людини до самостійного мислення та свободу висловлення своїх думок. Він збирається говорити все, що хоче сказати, незалежно від так званих «добре» чи «погано», розрізнених доктриною та знаннями, навіть якщо його мова може образити церкви та школи. Встановлені традиції менш важливі, ніж сила природи та свобода волі для людини, адже природа «сповнена сил первісних», а свобода волі дозволяє відчувати цю енергію. «Оригінал» перегукується з «первісним ставленням Емерсона до Всесвіту». Тут було б справедливим стверджувати, що Вітмен пропонує власне розуміння способу насолоди «первісним ставленням до Всесвіту».

У наступному розділі Вітмен висуває свої аргументи про свободу волі та традиції на наступний етап шляхом зіставлення чотирьох наказових речень.

«Твоїми стануть всі блага землі і сонця (а ще ж є мільйони сонць);

Ти більше не братимеш нічого з других чи третіх рук,

не дивитимешся мертвих очима,

не живитимешся привидами з книжок;

Ти й моїми не дивитимешся очима, і не з моїх рук братимеш все,

Ти сам слухатимеш усе, що довкола, сам відокремиш усе від себе» [1].

Ця строфа відповідає стилю вільного вірша, як і решта поезії. Вільний вірш у «Пісні про себе» є проявом порушення традиції. В першу чергу натхненний Емерсоном, який вважає, що значимість не є аргументом, але аргумент або поетичні ідеї чи бачення роблять свою власну значимість, Вітмен використовує вільний вірш, який відкидає поетичну традицію та вводить ідею поезії «відкритої форми» [31].

Це прагнення святкувати незалежне мислення нагадує «Довіра до себе» Емерсона. У «Довіра до себе» Емерсон пише: «Наполягайте на собі; ніколи не наслідуй» [13]. Він демонструє, що люди повинні довіряти собі, і немає нічого

більш святого, ніж цілісність власного розуму, бо це допомагає людині мати виборче право у світі [13]. Очевидно, що Вітмен дотримувався думки Емерсона і неодноразово підкреслював необхідність особистого досвіду.

Крім того, що цінує індивідуальну свободу волі, Емерсон вважає кожну людину рівною незалежно від раси, статі та соціального статусу, виступаючи за братерство всіх людей. Він вважає, що кожна людина рівна в очах Бога і має достатню духовну силу, щоб відчувати Бога [29]. Емерсон виступає проти принципу кальвінізму, який надмірно наголошує на доктрині Біблії та нехтує людськими видами, а також вірить у божественність людей.

Подібні аргументи можна знайти в «Пісні про себе». У розділі 17 Вітмен пише:

«Все це справді думки всіх людей, всіх епох і земель,
вони зродилися не тільки в мені,
Якщо не ваші вони, а тільки мої, то вони — ніщо чи майже ніщо,
Якщо вони не загадка і не розгадка загадки, вони ніщо,
Якщо вони не так само близькі, як далекі мені, вони ніщо» [1].

У цьому розділі Вітмен використовує короткі та зрозумілі слова, які відрізняються від його колишніх довгих розділів у стилі каталогу, щоб висунути відверту заяву своїм читачам. «Все це» в першому рядку посилаються на його вірші і думки. Він каже своїм читачам, що «всіх людей, всіх епох і земель» володіють цими і «вони зродилися не тільки в мені», припускаючи, що думки в його віршах народжуються у всіх людей, навіть якщо вони не знають про таке існування. Тому всі рівні, оскільки всі індивіди володіють істиною і знанням інтуїтивно всередині. Наголос Вітмена на індивідах і рівності є резонансом думки Емерсона про божественність людей.

Крім того, що Емерсон і Вітмен розглядають кожну людину як рівноправну особу для доступу до істини та духу Бога, Емерсон і Вітмен також критикують рабство і вважають рабів рівними з усіма іншими. Те, що людину можна було

продати, купити, контролювати та позбавити свободи, є неприйнятним для Емерсона та Вітмена. За своє життя Емерсон виступив із багатьма зверненнями щодо боротьби з рабством, наприклад, «Звільнення негрів у Британській Вест-Індії» у 1844 році та «Лекція про рабство» у 1855 році. За словами Емерсона, визнання спільної людської природи чорних рабів тривалий час ігнорувалися[33]. Як і Емерсон, Вітмен висловлює свої заяви проти рабства в «Пісні про себе». У розділі 10 Вітмен зображує сцену «Я» і раба-втікача:

«Раб-утікач до мого дому підійшов і спинився надворі,
 Я почув, як затріскотів хмиз під ногами у нього,
 Крізь відчинені двері кухні побачив, що знесилений він і кульгає,
 Я вийшов до нього — він сидів на колоді, —
 завів його в дім, заспокоїв,
 Приніс води й налив у ночовки,
 щоб обмив він спітніле тіло і зранені ноги,
 Дав кімнату йому поруч з моєю, дав йому грубий і чистий одяг,
 І пам'ятаю добре, як бігали очі його та як він ніяковів,
 І пам'ятаю, як прикладав йому пластир до саден на кісточках і на шиї;
 Він тиждень пробув у мене, поки оклигав і подався на північ,
 Він поруч зі мною сидів за столом, а моя крем'яна рушниця стояла в кутку»
 [1].

Тут поет розповідає історію зустрічі з рабом-утікачем замість того, щоб просто використовувати каталогну риторику, перераховуючи багато предметів. Створюючи сюжетну сцену, Вітмен хоче зобразити повну історію і зробити конкретний опис цього раба-втікача. Цей раб є втіленням, яке відображає сувору реальність всіх рабів тієї епохи. Поет використовує точку зору від першої особи, щоб розповісти цю сцену. «Я» грає роль спостерігача і захисника раба. «Я» почув і побачив раба-втікача. «Я» потім привів його до будинку, запевнив його, приніс воду, наповнив ванною для нього, і дав йому кімнату і одяг. Ці дієслова вказують

на те, що «Я» перебуває у вигідному становищі та провідній ролі, тоді як раб перебуває у пасивному положенні. Рабом керує «Я». Воно відображає відсутність свободи цього раба, а також вказує на загальне позбавлення рабів. За ним спостерігають і піклуються «Я». Він безвольний, слабкий, пітливий і забитий. Усі ці прикметники вказують на його поганий фізичний стан. Під час своєї втечі він, ймовірно, вже стикався з деякими небезпечними умовами, про що свідчить його поранення. З оповідання видно, що Вітмен демонструє своє співчуття рабам і огиду до рабства. Він демонструє своє ставлення з реакції «Я» після зустрічі з рабом. Такі описи, як «прикладав йому пластир до саден» та «крем'яна рушниця стояла в кутку» показують, що «я» подбав про раба-втікача, захистив його від спіймання та допоміг йому втекти на північ замість приведення його до рабовласника. Однак якщо людина, з якою він стикається, хоче його зловити, це буде інша історія. Подібно до Емерсона, який описує сувору реальність рабів і виступає за скасування рабства, Вітмен у своїй поемі виявляє своє антирабовласницьке ставлення та співчуття до рабів.

Хоча «Пісня про себе» Вітмена розкриває багато думок емерсонівського трансценденталізму, Вітмен розвинув власне сприйняття, яке суттєво відрізняється від Емерсона. Однією відмінністю між Вітменом і Емерсоном є їхній погляд на тіло. Як зазначає Говард, для Емерсона трансцендентальний досвід є суто духовним, пов'язаним із втечею від фізичного тіла до духу [26]. У першому розділі «Природи» Емерсон описує цей духовний досвід. «Я стаю прозорим оком. Я ніщо. Я все бачу. Крізь мене циркулюють струми Вселенської Істоти; Я частина або частинка Бога» [12]. Відчуваючи «течії універсального буття», Емерсон позбавляється обмежень фізичного тіла та отримує дух Бога шляхом об'єднання індивідуальної душі з над-душею. Для нього душа є вищим рівнем, ніж фізичне тіло, тоді як Вітмен виступає за рівність тіла та душі та визначає себе як поета Тіла та поета Душі [1]. Він пояснює своє ставлення до тіла і душі в розділі 48: «Я сказав, що душа не більша за тіло, / І сказав, що тіло не більше за душу» [1]. Для

Вітмена отримати трансцендентний досвід і відчутти наддушу не означає втечу з фізичного тіла з повною покорою індивіда, як це відстоював Емерсон [24].

Він готовий вихвалити людське тіло і претендувати на божественність людського тіла. Є багато описів, пов'язаних з тілом в «Пісні про себе». Ось що він пише в розділі 24:

«Я вірую в плоть і в її апетити,
 Бачити, чути і відчувати — це чудеса, і кожна моя волосинка —
 це чудо.
 Я божественний усередині й зовні, я освячую все, що торкаю сам
 і що торкає мене,
 Запах цих пахов духмяніший від молитви,
 Ця голова — вище церков, біблій та всіх на світі вір» [1].

У першому рядку Вітмен прямо висловлює своє позитивне ставлення до плоті та апетитів. «Плоть» стосується людського тіла, що означає пожадливість, а «апетити» змушують людей думати про жадібність і ненажерливість. Все це є первородними гріхами згідно з християнськими віровченнями. Більш того, епоха ХІХ століття, в якій жив Вітмен, зазвичай була відома своїми репресіями сексуальності. Більшість інтелектуалів, включаючи Емерсона і Торо, соромляться говорити на цю тему і уникають писати про це у своїх роботах. Тому неприхована оцінка Вітменом людського тіла та апетитів дуже смілива на той час. Відносно сміливий дискурс демонструє повстання Вітмена проти віровчень і традицій. Він не дозволить їм обмежити свої думки.

У наступному рядку він пише: «Бачити, чути, відчувати — це чудеса». Усі ці ряди дій є дієсловами про відчуття та в теперішньому часі. Теперішній час показує, що ці дії є безперервним процесом. Зором, звуком і дотиком його тіло з'єднується з природою. «Я божественний усередині і зовні», він вважає, що і його душа, і тіло є святими і божественними. «Я освячую все, що торкаю сам і що торкає мене» — так описує трансцендентний досвід Вітмена. Через дотик Вітмен

об'єднує своє тіло з природою і робить кожен частину свого тіла дивом. Сильна візуальність тіла створює різкий контраст із «прозорим оком» Емерсона, колір і форма якого мають тенденцію зникати.

У наступному рядку він каже: «Запах цих пахов духмяніший від молитви, / Ця голова — вище церков, біблій та всіх на світі вір». Тут він дає більш конкретний опис певної частини людського тіла, яка здається незрозумілою в очах інших, оскільки, на думку більшості людей, пахви є смердючими, огидними та надзвичайно контрастують із ароматами. Вітмен використовує цей контраст, щоб показати своє сильне захоплення людським тілом. Навіть ті невимовні й, здавалося б, огидні частини тіла в його очах приємніші й божественніші, ніж символи віри в церквах. Тілесна мова у віршах Вітмена змушує його відходити від основних письменників його епохи та відрізняє його від інших трансценденталістів.

Усвідомлення трансцендентного досвіду для Емерсона та Вітмена відбувається через різні почуття. Для Емерсона через відчуття зору, а для Вітмена через дотик. У есе Емерсон показує, що зір переважає над іншими відчуттями, щоб відчувати природу. У «Природі», каже він, «око — найкращий з художників», а «для уважного ока кожна мить року має свою красу» [12].

Наголос Емерсона на зір, ймовірно, походить від його інтересу до абстрактних фактів, а не до конкретних елементів. Як зазначає Ф.О. Маттісен, насолода Емерсона очима затьмарювала інші почуття, оскільки очі могли досягати сфери внутрішнього світла, прагнучи до безтілесного [34]. В описі свого трансцендентного досвіду «прозоре око» Емерсона демонструє, що під час трансцендентного досвіду зір є єдиним чуттям, яке необхідно залучити до процесу здобуття духу Бога. Таким чином, для Емерсона зір більше схожий на спосіб мислення, ніж на різновид відчуття.

Для Вітмена найпотужнішим почуттям під час трансцендентного досвіду є дотик. Більше того, на відміну від Емерсона, якого більше цікавить абстрактне,

Вітмен звертає увагу на конкретні елементи повсякденного життя. У «Пісня про себе» у багатьох строфах використовується розповідь у стилі каталогу, у якій перераховуються серії елементів, що зображують елементи, які виникають у повсякденному житті. Розділ 5 у «Пісня про себе» є конкретним прикладом, щоб показати його відмінності від Емерсона.

«Душе моя, в тебе вірю,
 Моє друге Я не повинне змалюватися до тебе,
 І ти не повинна змалюватися до нього.
 Побайдикуй на траві зі мною, вивільни свій голос,
 Не слова, не музика, не рими потрібні мені, не звичаї не казання, хай навіть
 найкращі — Лише люляння голосу твого рокітливого.

Пригадую, ми якимось лежали такого ж прозорого літнього ранку, Ти
 притулилась головою мені до стегон і легко повернулася на мені,
 Розкрила мені на грудях сорочку і язиком припала до гоного серця,
 І вгору дотяглася до борода, і вниз — до самісіньких стіп.
 Десь узялись і вгорнули мене мир і знання, що все на землі минуше,
 І вже я знаю, що божа рука — це моя обітниця власна,
 І вже знаю, що дух божий — це брат мій рідний,
 І що всі чоловіки рожденні — теж мої браття,
 І всі жінки — сестри мої та кохані,
 І що основа творіння — це любов,
 І що незліченні стебла, прямі чи похилі, в полях,
 І брунатні мурахи в переходах своїх під травою,
 І лишайники моховиті сточених плотів, і купи каміння, і бузина, й дивина, і
 лаконос» [1].

У цьому розділі Вітмен уособлює свою душу, зображує союз між собою і своєю душею, подає конкретний опис свого трансцендентного досвіду. У перших двох рядках Вітмен стверджує, що його душа не повинна підкорятися «другому

Я», вказуючи на фізичне тіло поета, і навпаки. Це твердження показує рівне положення між ними. Наступні три рядки перегукуються з описом у розділі 1 «Себе я оспівую, себе я славлю», і надають більш детальне зображення. Сенс, залучений тут, - це слухання. Його не цікавлять ні «слова», ні «музика», ні «рими», бо всі перераховані вище речі антропогенні, ні «звичай» або «казання», оскільки він вказав, що «Вірування та школи без господаря» в попередньому розділі. Що йому подобається - це неформалізований гул, створений душею, бо це спонтанний потік від інтуїції.

Наступні рядки зображують його містичний досвід повністю через відчуття дотику без жодного слухового опису. Поет представляє це як символічну сцену між своїм тілом і душею. Душа поклала свою голову на стегна поета й перевернулася, потім розкрила поетову сорочку й язик до його серця, нарешті торкнулася поетової бороди й досягла його ніг. Ряд дій веде душа. Душа пестить тіло, а фізичного тіла душа пасивно торкається. Через відчуття дотику поет отримує істину, яка перевершує земний світ і здобуває дух Божий. Він ілюструє своє одкровення цього трансцендентного досвіду словами: «І вже я знаю, що божа рука — це моя обітниця власна, / І вже знаю, що дух божий — це брат мій рідний».

Цей містичний досвід також змушує його усвідомити, що всі істоти безмежні. В останніх рядках поет закінчує цей розділ, перераховуючи ряд конкретних маленьких істот, таких як листя, мурахи, стебла, лишайники, і лаконос маючи на увазі їх внутрішню енергію. Увага Вітмена до деталей і конкретних речей і бажання спостерігати за їх внутрішньою силою відрізняється від інтересу Емерсона до абстрактного.

«Пісня про себе» Вітмена показує його трансценденталістські думки, на які сильно вплинув Емерсон, але також має його видатне розуміння. По суті, Вітмен і Емерсон підкреслюють силу природи, людську свободу волі та рівність. При цьому вони дотримуються різних поглядів на фізичне тіло та реалізацію трансцендентного досвіду.

Отже, «Пісня про себе» Вітмена розкриває його трансценденталістські думки, які мають багато спільного з емерсонівським трансценденталізмом. Вони обоє вірять у силу природи, в організацію індивідів і виступають за рівність між людьми. Хоча емерсонський трансценденталізм має значний вплив на Вітмена, Вітмен і Емерсон мають кілька істотних відмінностей. Вони мають різне ставлення до фізичного тіла і дотримуються різних поглядів на шлях отримання трансцендентного досвіду, що передбачає, що, поглинаючи думки Емерсона, Вітмен розвинув своє унікальне розуміння трансценденталізму.

2.4 Тема людської свободи в творах В. Вітмена

Свобода є центральним у баченні життя Вітмена - мистецьке життя, індивідуальне життя та життя суспільства.

Як художник Вітмен вимагав і демонстрував нову свободу в поезії. Порушивши традицію, він перейшов до більш відкритої, органічної поезії (так званого вільного вірша), дозволяючи своїм думкам і почуттям знаходити вираження в рядках і строфах різної довжини. У той час як його найбільші вірші демонструють якості музичної композиції (плавність, мелодійність, повторювані мотиви), рима та метр пішли на другий план. Рядок став основною одиницею для Вітмена — практично всі його рядки є кінцевими — і ця техніка, яку він почерпнув із давньоєврейської традиції, відповідає сенсу Вітмена про поета як провидця. Поет також був творцем, подібним до Бога, створюючи — з божественної уяви — нове. Кожен вірш мав знайти власну форму, і ця форма виникала під час написання вірша («органічна форма» Колріджа). Відчуваючи нові можливості для поезії, Вітмен поєднав свободу уяви зі сміливістю творчих дій, уособлюючи те, що Ролло Мей називав «сміливістю творити» — художника, який використовує творчу свободу і, таким чином, живе більш повним, справжнім життям. Вільніші вірші Вітмена сильно вплинули на хід західної поезії, і він досі залишається її найвражаючішим практиком [32].

Вітмен порушив традиції ще з самої першої збірки «Листя трави». У своєму концепції «Листя трави», Волт Вітмен відкриває перед нами свою внутрішню емоційну та особистісну сутність. Це оповідання про духовний розвиток поета на протязі його життя. Головний ліричний персонаж - це сам поет, який є сином Людства, Землі та Всесвіту. Це, можливо, пояснює той факт, що протягом усього свого життя Вітмен доповнював та вдосконалював своє творіння. Автор порівнював цей процес постійного вдосконалення то з річкою, яка з року в рік розширює свої береги, то зі скульптурою, яка набуває форму через кожен витончений вдосконалений штрих.

Заголовок збірки викликає чимало обговорень. Англійські слова, використані в ньому, мають кілька значень. Особливо це стосується слова «grass», яке означає не лише «траву» чи «пасовисько», а й у тексті вживається з різними конотаціями (наприклад, «О, нарешті я пізнав: трава говорить численними мовами»). «Leaves» англійською мовою означає «листки», «паростки², але також і «дверні панелі» чи навіть «сторінки паперу». Є версія, що це може бути сучасним друкарським терміном, що вказує на «сторінки рукопису, аркуші книги». Важливо відзначити, що Вітмен сам працював у друкарні та брав участь у наборі своєї книги. Це, до речі, відображено у її неординарному та рідкісному для того часу оформленні (див. Додаток А). Таким чином, ніжні листочки трави, що пробиваються через землю назустріч сонцю, взимку вкриті снігом, весною знову оживають. Ймовірно, через цей образ вони стали для поета символом нескінченності життя та його вічної циклічності - перетворення речовини у інші форми та постійне оновлення світу.

У спонтанності, русі та розмаху своєї поезії Вітмен прагнув відобразити сам процес життя, процес, самою суттю якого є свобода. Окрім відкритості форми, Вітменова свобода мови, тематики та тону вливала енергію та оригінальність в американську поезію. Слова Вітмена лунали звідусіль — з опери, столяра, науки, міста та країни, інших мов; якщо він не міг знайти потрібне слово, він його

винаходив. Ця свобода використання непоетичної мови для оживлення та передачі думок і почуттів була паралельна рішучості Вітмена включити людей, теми та досвід, які раніше вважалися недоречними або відверто табуйованими. Отже, читач знаходить у віршах Вітмена пригноблених і зневажених (повія, п'яниця, божевільний, раб, венерика) поряд із шанованими й привабливими (президент, дякон, наречена). Бажаючи, щоб поезія відображала справжнє життя, Вітмен визнав болючі й пригнічені елементи Америки середини дев'ятнадцятого століття. Читач стикається з інсценізаціями рабства, загиблими та вмираючими під час громадянської війни (разом з примітивними хірургічними процедурами) і, звичайно, людською сексуальністю. Вітмен оспівував почуття і запрошував читача робити те саме, мужньо радіючи лібідю та всім його проявам. І, щоб передати цей новий для американської поезії матеріал, Вітмен знову відкрив поетичну основу, встановивши особисті стосунки між поетом і аудиторією, звертаючись безпосередньо до читача — на «читачу» чи на «ти», іноді ставлячи запитання, щоб викликати відповіді, іноді досягаючи витягнути читача за талію або іншим чином обійняти його. Крім того, тон Вітмена залучає читача, оскільки поет говорить по черзі неосудливо, ніжно, підтримуючи, звабливо, екстатично, розпачливо. «Голос» у віршах Вітмена безперечно людський, і він говорить у всіх тонах життя.

Навіть коли він створив нову поезію, творчість Вітмена розкрила його хортаторську мету. Відкритість і інклюзивність його вірша спонукали читача жити автономно. Таким чином, «Листя трави» було не тільки прикладом художньої свободи; це також була інсценізація вільного життя. Таким чином, він запропонував читачеві вивчити і звільнити своє життя від страхів і заборон, які перешкоджали особистому зростанню. У «Пісні про себе» (розділи 6, 7, 52) і «Переправа через Бруклін Феррі», наприклад, поет порушує питання смерті, досліджує її таємницю і намагається полегшити побоювання читача щодо неї. У «Пісні про себе» (розділи 5, 24, 28, 29) і віршах «Діти Адама» оратор не тільки

звертається до сексуальності (мужній вчинок сам по собі, розглядаючи пуританську і вікторіанську репресивність), але прославляє її. Знову ж таки, у «Пісні про себе» (розділ 46) «Я» говорить голосом радника, друга, вчителя або батька щодо мужності жити. Не тільки оратор запевняє, що все буде добре, але він пропонує супроводжувати читача частково, а в кінці вірша, після власної смерті, чекати приходу читача. Страх перед смертю, страх перед сексуальним бажанням, страх перед життям - до всього цього звертається Вітмен, а також страх перед собою щодо заперечення або відмови від непривабливих особистих якостей. Вітмен зображує власну людяність, представляючи свої розломи («Вовк, змія, кабан, не бажанні в мені» [«Переправа через Бруклін Феррі», розділ 6]). Це навряд чи хвастощі, а скоріше спроба моделювати самосвідомість і самоприйняття. Так само, як Вітмен передбачає Фрейда щодо нездоровості сексуальних репресій, так само Вітмен передбачає Юнга щодо тіньових аспектів психіки, аспекти, які повинні бути визнані, якщо людина повинна прогресувати до цілісності. Вітмен розумів, що свобода стає реальною лише при перекладі в дію. Отже, він драматизував мужність, необхідну для цього, у своєму мистецтві та у своєму житті [32].

Зрештою, бачення Вітмена індивідуальної свободи (включаючи мистецьку свободу) завершується його надією на справді демократичне суспільство. У такій культурі люди рівні, унікальні та вільні стати собою. Проте, наскільки Вітмен прославляє автономне життя, він незмінно пов'язує людину зі своєю громадою. Особистість Вітмена не самотня. Швидше, він є однією з ниток у великому живому гобелені, одним із «листочків трави». У мрії Вітмена про Америку всі люди рівні (чоловіки та жінки, бідні та багаті, чорні та білі, професори та механіки, християни та нехристияни), усі мають максимальні можливості для саморозвитку, результатом чого є відмінні та повністю реалізовані ідентичності. (індивідуація), і всі беруть участь у житті культури. З усіх віршів Вітмена «Пісня про себе» найповніше виражає це бачення. Розділи каталогу (15 і 33) демонструють

надзвичайну та репрезентативну різноманітність людей, які займаються своїми справами в цій новій країні. Кожен важливий. Кожен робить свій внесок у картину. Тут немає ніякої ієрархії.

Поема «Пісня для занять» є продовженням Пісні про себе, першої і найдовшої поеми Листя трави. Важливими темами, які домінують представлених в цьому вірші, є спільне життя і любов, як зображено в перших кількох рядках. У рядках цього вірша Вітмен оголошує, що всі предмети і люди належать один одному, а не будь-якій конкретній людині. У цьому сенсі всі люди рівні, включаючи жінок і чоловіків, як Вітмен вказує пізніше в поемі. Дотримуючись цієї логіки, Вітмен обговорює дуже чітко позначену ієрархію соціальних класів. Типово для нього, він просто обходить з ним, кажучи, що такі відмінності неважливі, тому що вони просто примикають до свого життя. Ці відмінності, які Вітмен вважає невеликими, такі як релігія, заняття, одяг і навіть самі слова, є лише матеріальними речами, які є лише прикрасами для людини, а не самою людиною. «Коли псалом співає замість співака» - це коли Вітмен буде цінувати псалом так само, як співак. Матеріали і поняття неважливі. Це речі, які людям не потрібні і не зроблять їх щасливими. Замість цього Вітмен пропонує щось інше, яке стверджує:

«Я приношу те, що тобі дуже потрібно, але завжди мав,
 Не гроші, любов, одяг, їжа, ерудиція, а як добро,
 Я не надсилаю агентів чи носіїв,
 не пропоную жодного представника цінності,
 але пропоную саму цінність» [48, с.171].

Вітмен каже, що він нічого не дає нам у вірші, він просто нагадує всім про те, що всі вже знають, але вирішили не помічати. Ця цінність - цінність буття живою людиною, яку всі мають, але, здається, забули десь протягом століть. Більше пригнічує те, що ця людська цінність, здається, нижча від нечітких концепцій і матеріалів. Ця вроджена людська цінність, як підкреслює Вітмен, «не оцінюється», тому в його очах усі рівні.

Другий вірш «Обличчя» представляє типи облич, з якими стикається персонаж у вірші. Любов Вітмена до шрифтів очевидна у вірші; Озираючись навколо, він бачить шрифти скрізь — на вивісках і етикетках, плакатах і документах — і вони сильно впливають на його сприйняття світу. Кожен шрифт викликає емоційний відгук. Щоб передати таке розуміння вірша, деякі з наведених нижче рядків можуть бути типовими зразками, ідентифікуючи кожне нове обличчя, як воно було використано, і намагаючись знайти відповідні обличчя, щоб передати значення рядків:

«Прогулюючись тротуаром чи ідучи сільською дорогою, тут є обличчя,
Обличчя дружби, точності, обережності, покірності, ідеальності,
Священні лики немовлят... осяяний лик багатодітної матері» [50, с. 302].

У цій строфі дуже зрозуміло, що персонаж описує всі типи облич, з якими він стикався, подорожуючи дорогою. Це означає, що в той період вже були різні обличчя з різними особистостями, які працювали разом для поліпшення суспільства.

Третій вірш «Бостонська балада» розповідає про війну, яку переживає персонаж вірша. Вся сцена війни була названа шоу, і персонаж дивується, чому це називається шоу, про що йдеться в цих рядках:

«Чому це справді шоу — воно викликало мертвих із землі!
Старі цвинтарі горбів поспішили побачити!
Фантоми! незліченна кількість фантомів на флангах і в тилу!
Півнячі капелюхи з плісняви — милиці з туману!
Руки в пращах — старі, що спираються на плечі молодих» [47, с. 210].

Дуже очевидно також, що персонаж просто дивиться все шоу, так як він ще дитина в цей час. Наприкінці цього вірша у цих рядках чітко вказано послання:

«Засунь руки в кишені, Джонатан, віднині ти фізично сформована людина,
Ви дуже милий — і ось одна з ваших угод» [47, с. 211].

Це означає, що створена людина - це та, яка витримує всі випробування в битвах життя.

Четвертий вірш, «Хто засвоїв мій урок», задається персонажем, який здається мовчазною людиною, але глибоко мислить. Ця особа запитує, чи хто повністю засвоїв урок життя. За його словами, той, хто засвоїв урок, це той, хто знає, що все в житті чудове, як показано в цих рядках:

«Ходімо! Я хотів би почути, як ти скажеш мені, що є в тобі не настільки прекрасне, І я хотів би почути назву будь-чого, що між недільним ранком і суботнім вечором не є таким прекрасним» [51, с. 315].

Все так чудово, і якщо хтось це знає, то урок він засвоює повністю. Зокрема, центральною темою вірша є розуміння найважливішого типу знань, тобто знань, які неможливо передати, крім як через спільне почуття дива. «Урок засвоєний» - це урок, який відчувається, випробовується і переноситься; це не урок, засвоєний у підручниках чи на лекціях. Найважливіший вид знань здобувається через розслаблення душі, уможливлуючи розуміння чудової природи природних явищ.

Зокрема, як впливає з назви поеми, великий поет функціонує як великий учитель [49]. Поет як педагог - звичайна постать ХІХ століття. Поет не стільки наставляє, скільки показує шлях власним прикладом. Читачі «Листя трави» визнають тему складності передачі почуття дива як поширену в творчості Вітмена.

Таким чином, персонаж у вибраних віршах Волта Вітмена — це людина, яка говорить про своє право на загальну свободу своїм товаришам, пригнобленим і гнобителям.

Таблиця 2.1 представляє ідентифікацію та окреслення символічної трансакції між персонажем та адресатом чотирьох вибраних поем.

Таблиця 2.1 — Символічна угода за загальну свободу

Назва поеми	Поетичне бачення	Персонаж	Адресат
Пісня для занять	Люди повинні цінувати свою роботу	Звичайна людина, що розмовляє з	Люди різних професій/робочих місць

	і своє буття.	людьми різних професій	
Обличчя	Люди мають різні обличчя і характер. Кожен повинен цінувати свою унікальність	Мовчазана людина, що спостерігає всі обличчя, з якими він зіткнувся	Люди різних облич
Бостонська балада	Сформована людина - це та, яка виживає в усіх випробуваннях у битвах життя.	Дитина або людина в бою	Джонатан або звичайні люди
Хто засвоїв мій урок	Коли людина знає, що її життя і її буття прекрасні; тоді це час, коли він повністю засвоює урок	Звичайна людина	Усі люди

Мистецтво та бачення Вітмена є вираженням надії та любові — його надії на реалізацію потенціалу Америки як справді демократичної країни та його любові до всіх людей, починаючи з нього самого. З цієї здорової любові до себе людина може любити інших, всіх інших, в силу своєї спільної людяності. Для Вітмена свобода є центральною для буття. Цей принцип він сприйняв у своєму мистецтві, його почутті індивідуального життя та його мрії про Америку.

Отже, персонаж творів Волта Вітмана, це людина що говорить своє право на загальну свободу своїм ближнім пригнобленим і гнобителям. Крім того, було встановлено, що вибрані вірші Вітмена в «Листя трави» написані з великою кількістю типів образів, і більшість з них - це зображення зору, дотику, звуку і смаку, що метафорично розширюють значення універсальної свободи. Крім того, ця збірка віршів є антологією святкування природи, особистості, свободи і спорідненості всього людства.

2.5 Рекомендації до уроку на тему «Американський трансценденталізм та свобода особистості у творах В. Вітмена»

Для того щоб якісно донести тему свободи особистості та американського трансценденталізму у творчості Вольта Вітмена для початку потрібно правильно висвітлити цю тему. Щоб висвітлити цю тему в його творах, слід дотримуватися кількох рекомендацій:

1. Визначте ключові ідеї трансценденталізму: Розуміння основних понять трансценденталізму, таких як першопринцип, духовна природа людини, внутрішній світ та інші, допоможе вам краще розуміти твори Вітмена та їхню спільність з цим філософським напрямком. Усе це було детально проаналізовано у попередніх розділах.

2. Представлення Вітмена: Розгляньте життя та біографію Вітмена, особливості його творчості та вплив американського трансценденталізму на його погляди. Це допоможе учням краще розуміти письменника та сенс його творчості.

Волт Вітмен народився в родині, яка оселилася в Північній Америці в першій половині XVII століття. Його родовід був типовим для регіону: його мати, Луїза Ван Велзор, була голландкою, а батько, Волтер Вітмен, мав англійське походження. Вони були фермерами з малою формальною освітою. Сім'я Вітмена свого часу володіла великою ділянкою землі, але до моменту народження Волта вона була настільки зменшена, що його батько зайнявся теслярством, хоча сім'я все ще жила на невеликій ділянці родового маєтку. У 1823 році Волтер Вітмен, старший, переніс свою зростаючу сім'ю в Бруклін. Там він спекулював нерухомістю і будував дешеві будинки для ремісників, але був бідним менеджером і мав труднощі з забезпеченням своєї сім'ї, яка зросла до дев'яти дітей [2].

Вітмен закінчив своє офіційне навчання у віці 11 років і почав працювати на різних письмових роботах, щоб допомогти забезпечити дохід для своєї сім'ї. Вважається, що Вітмен почав писати наповнювальний матеріал для журналів і

газет ще підлітком. Вітмен швидко став редактором кількох видань, у тому числі газети «Зірка Лонг-Айленда», і почав публікувати деякі зі своїх ранніх поезій у віці 15 років. Він покинув «Зірку Лонг-Айленда» у віці 16 років і приступив до роботи над роботою з викладання, письма та редагування, на якій він ніколи не залишався довше року. Він став завзятим любителем театру та опери, і його цитували, кажучи, що він ніколи не міг би написати «Листя трави» без впливу такої творчості. Він опублікував серію редакцій, віршів і статей протягом 1840-х років і став абсолютно рішучим бути поетом після всього свого впливу на видавничу діяльність і мистецтво [43].

Вітмен захворів у 1872 році, ймовірно, внаслідок тривалого емоційного перенапруження; у січні 1873 року його перший інсульт залишив його частково паралізованим. До травня він достатньо одужав, щоб поїхати до дому свого брата в Камдені, Нью-Джерсі, де помирала його мати. Її подальшу смерть він назвав «великою хмарою» свого життя. Після цього він жив зі своїм братом у Камдені, а його посаду в офісі генерального прокурора було припинено в 1874 році [2].

До 1879 року здоров'я Вітмена настільки відновилося, що він міг здійснити візит на Захід. У 1881 році Джеймс Р. Осгуд опублікував друге бостонське видання «Листя трави», і Товариство придушення пороку заявило, що воно аморальне. Через загрозу судового переслідування Осгуд віддав пластини Вітмену, який після того, як опублікував авторське видання, знайшов нового видавця, Різа Велша з Філадельфії, якого незабаром змінив Девід Маккей. «Листя трави» досягло тієї форми, у якій відтепер мала бути видана. Розголос у газетах викликав інтерес до книги, і вона продавалася краще, ніж будь-яке попереднє видання. В результаті Вітмен зміг купити скромний маленький котедж в Камдені, де провів решту свого життя. У нього було багато нових друзів, серед них Горацій Траубель, який записав його виступ і написав його біографію. Повне зібрання віршів і прози було опубліковано в 1888 році разом із восьмим виданням «Листя

трави». Дев'яте, або «авторизоване», видання з'явилося в 1892 році, в рік смерті Вітмена. Коли він помер у віці 72 років, його похорон був публічним заходом.

Вплив Вітмена на поезію залишається сильним. Історик мистецтва Мері Беренсон писала: «Ви не можете по-справжньому зрозуміти Америку без Уолта Вітмена, без «Листя трави» ... Він висловив цю цивілізацію, «сучасну», як він би сказав, і жоден студент філософії історії не може це зробити. без нього». Поет-модерніст Езра Паунд назвав Вітмена «поетом Америки... Він і є Америка» [36].

Як і інші трансценденталісти, Вітмен вважав, що люди мають як фізичні, так і духовні виміри, і він досліджує їх у своїй поезії. Він пише про цінність і складність людського тіла і душі, і намагається з'ясувати, що змушує окрему людину працювати. На Волта Вітмена помітно вплинули вірші Ральфа Уолдо Емерсона, сера Вальтера Скотта, Вільяма Шекспіра, Френсіс Райт і Гомера. Слід також зазначити, що Вітмен надихався такими діячами, як Томас Пейн.

Його вплив відчули набагато більше письменників. Його новаторський стиль поезії торкнувся Езри Паунд, Аллена Гінзберга, Вільяма Карлоса Вільямса та багатьох інших.

3. Особистісна свобода: Аналізуйте, як Вітмен висвітлює поняття свободи особистості у своїх віршах і прозових творах. Вказуйте на конкретні приклади, де він виражає ідеї індивідуалізму, відмінності та незалежності. Це питання було окремо досліджено у підрозділі 2.4

4. Природа як джерело натхнення: Поясніть, як природа грає важливу роль у творчості Вітмена і як він розглядає її як джерело мудрості та духовного зростання.

Природа займає центральне місце в думках і творах Вітмена в двох аспектах: як матеріальний світ об'єктів і явищ (*natura naturata*) або як сила — зазвичай персоніфікована як жіноча — що пронизує і контролює цей матеріальний світ (*natura naturans*). У поезії Вітмена до громадянської війни природний аспект природи має тенденцію домінувати, оскільки він зосереджується на конкретних

природних об'єктах. У таких пізніших творах, як «Демократичні перспективи» (1871) або його останній великий вірш «Перехід до Індії» (1871), переважає природний аспект, а природа стає переважно абстракцією [10].

Досвід Природи був його пробним каменем реальності. Він випробував власну роботу, протистоячи їй з морем, пагорбами і травою прерій. Для Вітмена суспільство пагорбів або дерев не містило нічого, що не містилося в посилювальній мірі в суспільстві людських істот; і його чеснота полягала в тому, що він розкривав, з повільним сукупним акцентом, істини, які гул справ часто приховує від нас. Він не відчував контрасту між природою і людством; він відчував лише ті певні емоції, які дають життю єдність тону і маються на увазі у всьому досвіді, можуть дійти до душі простіше, а отже, переконливіше під зірками або в звуках «містичного прибою-биття моря». Його сприйняття природи було повним, тільки якщо зовнішня природа оцінювалася проти сутнісної природи людини. Обидва взаємозалежні і доповнюють один одного. Війна, головна тема для нього, була проаналізована на фоні людської природи. Він вважав, що однією з основних причин сучасної війни, безсумнівно, є не тільки конкурентна природа індустріалізму, але й його омертвіння духу, і, як наслідок, бажання сенсаційного полегшення, стихійне руйнування ближче до творчого життя, ніж механічна рутинна найманого рабства [41, с.74].

5. Трансцендентальна духовність: Дослідіть, як Вітмен сприймає духовний світ та віру в трансцендентні істини. Він часто висвітлює ці питання у своїх віршах, відзначаючи внутрішню духовність та зв'язок зі всесвітом.

Вітмен вважав, що космос, чи Всесвіт, не складається лише з неживої матерії; воно має усвідомлення. Воно сповнене життям і духом Бога. Космос — це Бог, а Бог — це космос; смерть і розпад нереальні. Це космічне пограбування — справді один із аспектів містицизму Вітмена.

Містика - це досвід, який має духовний сенс, який не є очевидним ні для почуттів, ні для інтелекту. Таким чином містицизм, проникнення в реальну

природу людини, Бога і Всесвіту можна осягнути через інтуїцію. Містик вірить в єдність Бога і людини, людини і природи, Бога і Всесвіту. Для містика час і простір нереальні, оскільки обидва вони можуть бути подолані людиною шляхом духовного завоювання. Зло також є нереальним, оскільки Бог присутній всюди. Людина спілкується зі своєю душею в містичному досвіді, і Вітмен широко висловлює свої відповіді на душу в «Листях трави», особливо в «Пісні про себе». Він також виражає свій містичний досвід того, як його тіло чи особистість пронизані надприродним. Поезія Вітмена є його художнім вираженням різноманітного містичного досвіду [25].

6. Вплив Вітмена на інших авторів: Розгляньте вплив Вітмена на інших митців і поетів, які поділяли його трансцендентальні погляди та пропагували індивідуалізм.

Багато відомих поетів та інших відомих діячів читали і знаходили натхнення в поезії Волта Вітмена. Багато американських письменників називають Вітмена натхненням для власної творчості, висловлюючи захоплення його новаторськими структурними інноваціями, а також часто суперечливими темами, з якими він звертався. Ральф Уолдо Емерсон, один із засновників трансценденталістського руху, написав у листі Волту Вітмену в 1855 році: «Я вітаю вас на початку великої кар'єри». Емерсон мав великий вплив на поезію Вітмена» [20].

Езра Паунд, відомий поет кінця 19 століття і початку 20 століття, написав вірш під назвою «Пакт», предметом якого був сам Вітмен. Хоча Вітмен помер незабаром після народження Паунда, його вірші стали надзвичайно помітними в літературній спільноті, і Паунд читав його роботи з початку своєї кар'єри. Спочатку Паунд відгукувався про свою неприязнь до міцного стилю поезії Вітмена. Однак у «Пакті» Паунд визнає, що Вітмен вплинув на нього і проклав шлях для власної кар'єри. В есе під назвою «Що я відчуваю про Волта Вітмена» Паунд оголосив Вітмена «Поетом Америки», а також написав, що «Він - Америка».

Ендрю Карнегі, відомий сталевий магнат 19 століття, також високо цінував Вітмена. Він назвав його «великим поетом Америки досі». Пізніше в 19 столітті готичний романіст Брем Стокер змодлював персонажа Дракули у своєму новаторському романі «Дракула» після Вітмена. За словами Стокера, він хотів, щоб Дракула представляв квінтесенціального самця і на його думку, це був Вітмен [20].

Поезія Волта Вітмена також мала великий вплив на ранню творчість поета 20-го століття Аллена Гінзберга (найбільш відомого за «Вою»). Гінзберг адресував Вітмену свою поему «Супермаркет у Каліфорнії».

Після того, як вірші Вітмена були опубліковані, їх відхилення від традиційних форм, пристрась до чесності, дослідження повного спектру людського досвіду та відданість індивідуалізму вплинули на цілі мистецькі течії — особливо на модернізм, а критик Бенджамін де Кассер вихваляв Вітмена як одного зі «справжніх» батьків кубістів і футуристів» [4]. У рамках цих рухів багато митців, зокрема, долучилися до поезії Вітмена. Стюарт Девіс використовував для своїх картин звуковий ландшафт джазу, подібно до того, як Вітмен звернув увагу на звуки Америки у своєму вірші «Я чую спів Америки». Натхненний відмовою Вітмена від умовностей, Джозеф Стелла присвятив себе створенню нової візуальної мови в рамках футуризму, щоб відобразити свої індивідуальні емоції. Френк Ллойд Райт також перебував під впливом Вітмена, використовуючи архітектуру, щоб зв'язувати людей між собою та з природою, подібно до використання Вітменом поезії. Коли Марсден Хартлі розвивався як художник, він часто звертався до творів Вітмена як до посібника для розуміння себе та природи. Пейзажні картини Гартлі, в тому числі «Зал гірського короля» (див. Додаток Б), були точкою екстатичного духовного зв'язку між особистістю та універсальним, подібно до поезії Вітмена.

Інвестиції Волта Вітмена у світ мистецтва та бажання поєднати візуальне мистецтво та поезію змінили обидва жанри мистецтва, давши художникам змогу

досліджувати нові прояви особистої та американської ідентичності. Він продовжує впливати, заохочуючи нас налагоджувати зв'язок із самим собою та навколишнім світом, а також бути «анітрохи не прирученими», вимовляючи власні варварські позіхання.

7. Контекст та сучасність: Подайте інформацію про історичний та соціокультурний контекст, в якому діяв Вітмен, і поясніть, чому його ідеї про свободу особистості були настільки актуальними у 19 столітті та залишаються цікавими й сьогодні.

Історичний контекст:

Громадянська війна (1861-1865): Вітмен вперше опублікував свою знамениту збірку віршів «Листя трави» (Leaves of Grass) у 1855 році, але він продовжував оновлювати і розширювати її впродовж усього свого життя. Громадянська війна відбулася після цього і мала великий вплив на американське суспільство та культуру. У своїх віршах Вітмен виражав підтримку єдності нації і американського духу під час цього важливого історичного події.

Промислова революція: У другій половині XIX століття Сполучені Штати переживали інтенсивний розвиток промисловості, що призвело до змін в економіці, технологіях та житті населення. Цей період характеризувався індустріалізацією, великим міграційним потоком до міст і ростом мегаполісів. Вітмен у своїх віршах зафіксував ці зміни та відобразив дух того часу.

Соціокультурний контекст:

Рух за права людини: У цей період у США активно обговорювалися питання про права людини, а особливо права афроамериканців та жінок. Рухи за відмінність індивідів, а також рухи за виборчі права жінок набирали обертів. Вітмен відображав ці теми у своїх віршах, де він висловлював підтримку рівності та гідності кожної людини.

Трансценденталізм: Це літературний і філософський рух, який активно розвивався в США в XIX столітті. Вітмен був впливовою фігурою в цьому русі.

Трансценденталісти вважали, що індивідуальна душа здатна до вищого самопізнання та сприйняття природи. Вітмен відображав ці ідеї в своїх віршах, де він висловлював повагу до природи, людської душі і самовираження.

В цьому контексті творчість Вітмена можна розглядати як відгук на важливі історичні та культурні події його часу, а також як вираз важливих соціокультурних та філософських ідеалів. Він був спробою відобразити дух американської нації у період змін і викликів.

Ідеї Волта Вітмена про свободу особистості були настільки актуальними у 19 столітті та залишаються цікавими й сьогодні через їхню універсальність та глибокий глядацький зв'язок. Вітмен адвокував ідеал індивідуалізму та самовираження, вірив у потенціал кожної особистості та її здатність до творчості. Його поезія прославляла людську природу, відкривала найглибші прагнення і почуття.

У XIX столітті, коли багато суспільств були впливом традицій і консервативних цінностей, ідеї Вітмена викликали справжню революцію в літературі та мистецтві, сприяючи розширенню горизонтів та поглибленню свідомості суспільства.

Сьогодні ці ідеї залишаються актуальними, оскільки ми живемо у світі, де індивідуалізм і самовираження залишаються важливими цінностями. Вітмен сприяв розвитку культури різнообразності та толерантності, а це особливо важливо в сучасному суспільстві, де різноманітність і різнорідність є ключовими складовими. Його погляди на свободу особистості та глибокий зв'язок із природою надалі надихають тих, хто шукає істину і власний шлях у цьому складному світі.

8. Аналіз конкретних творів: Використовуйте конкретні вірші та прозові розділи Вітмена для ілюстрації його поглядів на американський трансценденталізм та свободу особистості.

Пам'ятайте, що американський трансценденталізм і твори Вітмена містять глибокі філософські та літературні аспекти, тому важливо детально аналізувати текст та давати конкретні приклади для підтримки ваших тез.

Отже, як бачимо, донесення теми про свободу особистості через твори Вітмена та американський трансценденталізм може бути цікавим та захопливим завданням для учнів. Тож як підсумок попередньо визначених рекомендацій, їх можна зібрати в наступний план, до якого вчитель додавати своє змістове наповнення, залежно від бачення та підготовки класу:

1. Підготовка до уроку:
  - Визначте мету: Чітко сформулюйте, що саме ви хочете досягти на цьому уроці. Наприклад, поглибити розуміння поняття свободи особистості та її важливості.
  - Дослідження теми: Ознайомтеся з творами Вітмена та американським трансценденталізмом, вивчіть основні ідеї, концепції та контекст.
  - Вибір матеріалів: Виберіть уривки з творів Вітмена та інших трансценденталістів, які найкраще ілюструють поняття свободи особистості.
2. Створення плану уроку:
  - Вступ: Почніть з привернення уваги учнів. Це може бути цитата, відеоролик, цікавий факт або запитання, що стосується теми.
  - Визначення ключових термінів: Роз'ясніть основні поняття, такі як "свобода особистості", "американський трансценденталізм".
  - Аналіз творів: Подайте уривки з творів Вітмена та інших трансценденталістів. Запропонуйте учням розглянути їх та обговорити, як ці уривки відображають поняття свободи особистості.
  - Обговорення: Запитайте учнів, як вони розуміють свободу особистості та як це відображається у творах. Спробуйте спрямувати їх до аналізу конкретних прикладів.

- Активна участь: Спонукайте учнів задавати питання та висловлювати свої думки. Подякуйте їм за активну участь у дискусії.

- Заключення: Підсумуйте головні ідеї уроку та наголосіть на важливості розуміння теми свободи особистості.

3. Активність для поглиблення розуміння:

- Творче завдання: Запропонуйте учням написати коротку есе або вірш, в якому вони висловлюють власні думки щодо свободи особистості, використовуючи приклади з творів Вітмена та трансценденталістів.

- Додаткові ресурси: Запропонуйте учням додаткові матеріали для самостійного вивчення теми.

- Групова робота: Розподіліть учнів на групи і дайте кожній з них завдання дослідити конкретний аспект теми та поділитися результатами з класом.

- Обговорення відомих особистостей: Порівняйте погляди Вітмена та інших трансценденталістів щодо свободи особистості з іншими відомими особистостями.

Не забувайте враховувати індивідуальні особливості та рівень пізнавальних можливостей свого класу. Важливо створити атмосферу відкритості та зацікавленості у темі.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі представлено теоретичне обґрунтування американського трансценденталізму та його практичний зв'язок з темою людської свободи у творчості Волта Вітмена. Отримані результати дослідження засвідчили досягнення мети, вирішення поставлених завдань і стали підставою для формулювання наступних висновків.

1. На основі вивчення наукової літератури за темою роботи проведено теоретичний аналіз проблеми походження та виникнення трансценденталізму, визначено його характер. Трансценденталізм - філософський рух, зосереджений навколо духовності, який був популярний у середині XIX століття. Трансценденталізм вийшов з літературного підґрунтя в Романтичному русі в Америці, Британії та Європі. Трансценденталістський рух досяг своєї висоти в 1830-х і 1840-х роках і включав багатьох відомих людей, в першу чергу Ральфа Уолдо Емерсона і Генрі Девіда Торо. Ключові переконання трансценденталізму полягали в тому, що люди за своєю суттю добрі, але можуть бути корумповані суспільством та інститутами, проникливістю та досвідом і важливішими, ніж логіка, духовність повинна походити від себе, а не організованої релігії, а природа прекрасна і її слід поважати. Трансценденталісти протестували проти рабства по-різному і навіть деякі з них зіграли провідну роль у аболіціоністському русі. Трансценденталізм спрямований на те, щоб змусити людей знайти сенс у собі замість того, щоб чекати іншого вищого джерела керівництва, включаючи Бога чи Церкву.

Трансцендентний рух - філософсько-літературний рух з центром у Конкорді та Бостоні, який був помітним в інтелектуальному та культурному житті Нової Англії з 1836 року до безпосередньо перед громадянською війною.

2. Окреслено соціальний, релігійний, філософський та літературні контексти трансценденталізму, оскільки це вкрай важливо для дослідження зв'язку літератури з усіма інституціями американського суспільства. У кожному контексті

виокремлені послідовники та апологети та особливо в літературному контексті. Продемонстровано особливе місце трансценденталізму як руху в Америці, що пов'язаний з американським духом свободи та справедливості.

3. Проаналізовано онтологію американізму та трансцендентальні погляди Волта Вітмена, як взаємопов'язані речі, адже В. Вітмен – представник американського суспільства, відзеркалення його думок, переживань та прагень, які формувалися від часу декларації про створення Америки як держави. Трансценденталізм почався в 1830-х роках, безпосередньо перед громадянською війною в США (1861-1865). З розгортанням громадянської війни цей новий рух думки змусив людей поглянути на себе, свою країну та світ з нової інтроспективної перспективи. Вплив трансценденталізму на американський народ спонукав їх чесно й докладно визнавати те, що вони бачили. Есе Ральфа Уолдо Емерсона 1841 року «Забезпечення власних сил» вплинуло на багатьох письменників того часу, зокрема на Волта Вітмена, а також на пізніших авторів, як-от Джон Кракауер. Трансценденталізм і його специфічний погляд на природу має якийсь єдиний і особливий вплив на американську літературу, найбільш помітно в творах деяких великих американських письменників, в тому числі Натаніеля Хоторна («Лист Скарлет», 1850), Волта Вітмена («Листя трави», 1855) і Германа Мелвілла («Мобі-Дік», 1851).

Волт Вітмен, відомий як представник Америки, був найвпливовішим і викритим поетом сучасності англійської літератури. У його поезії яскраво присутні трансценденталізм і американізм. Його американізм робить його найуспішнішим американським поетом.

4. Охарактеризували творчість В. Вітмена як неординарного та цілком американського трансценденталіста, що пов'язував поетів трансценденталістів та реалістів XIX ст. Його творчість об'єднує трансценденталізм, реалізм і демократичні ідеали, що відкриває нові горизонти в поетичному мистецтві. Через «Пісню про себе» Вітмен висловлює трансценденталістські погляди, близькі до

тих, які висловив Емерсон. Водночас, він розвиває власне розуміння трансценденталізму. У його творах людина стоїть на захисті загальної свободи, виступаючи проти утисків та пригнічення. Всього того, що було так близьке суспільству і відповідало їхнім реальним потребам та запитам.

5. Проаналізували та дали порівняння творчості В. Вітмена та Г. Емерсона. Емерсон і Вітмен обоє приймають і відзначають силу природи, важливість свободи волі та здатність мислити незалежно, які є трьома елементами, тісно пов'язаними один з одним. Крім того, що Емерсон і Вітмен розглядають кожну людину як рівноправну особу для доступу до істини та духу Бога, Емерсон і Вітмен також критикують рабство і вважають рабів рівними з усіма іншими. Те, що людину можна було продати, купити, контролювати та позбавити свободи, є неприйнятним для Емерсона та Вітмена. Усвідомлення трансцендентного досвіду для Емерсона та Вітмена відбувається через різні почуття. Для Емерсона через відчуття зору, а для Вітмена через дотик. Більше того, на відміну від Емерсона, якого більше цікавить абстрактне, Вітмен звертає увагу на конкретні елементи повсякденного життя.

6. Розглянуто тему свободи особистості у творах В. Вітмена. Свобода є центральним у баченні життя Вітмена - мистецьке життя, індивідуальне життя та життя суспільства. «Листя трави» було не тільки прикладом художньої свободи, це також була інсценізація вільного життя. Таким чином, він запропонував читачеві вивчити і звільнити своє життя від страхів і заборон, які перешкоджали особистому зростанню. Зрештою, аналізуючи поезію митця, бачення Вітмена індивідуальної свободи (включаючи мистецьку свободу) завершується його надією на справді демократичне суспільство. У такій культурі люди рівні, унікальні та вільні стати собою. Проте, наскільки Вітмен прославляє автономне життя, він незмінно пов'язує людину зі своєю громадою. У мрії Вітмена про Америку всі люди рівні (чоловіки та жінки, бідні та багаті, чорні та білі, професори та механіки, християни та нехристияни), усі мають максимальні можливості для

саморозвитку, результатом чого є відмінні та повністю реалізовані ідентичності. З усіх віршів В. Вітмена саме «Пісня про себе» найповніше виражає це бачення.

7. Підготовлено та подано рекомендації що до проведення уроку на тему «Американський трансценденталізм та тема людської свободи у літературних працях Волта Вітмена» з метою показати та довести практичне значення дослідження, зібраної інформації, висновків та важливість теми для педагогіки, дидактики і виховання усвідомленого молодого покоління.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Волт Вітмен. Пісня про себе. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=512&page=2> (дата звернення 08.10.2023).
2. Allen, Gay Wilson and Jeffares, Alexander Norman. Walt Whitman. Encyclopedia Britannica, 2023. URL: <https://www.britannica.com/biography/Walt-Whitman>
3. Bean, J. Margaret Fuller, critic: writings from the New York Tribune, 1844–1846. New York: Columbia University Press, 2000. 544 p.
4. Benjamin de Casseres. Enter Walt Whitman, The Philistine, Nov. Vol. 25 No. 6, 1907. P. 161-172
5. Casale, Frank D. Bloom's how to write about Walt Whitman /Frank D. Casale ; introduction by Harold Bloom. Chelsea House Pub; First Edition, 2010. 264 p.
6. Cengage Learning Gale. A Study Guide for "Transcendentalism", Gale, Cengage Learning, 2017. 54 p.
7. Channing, William Ellery. Slavery , Munroe, 1835 ; Original from, Harvard University ; Digitized, Aug 4, 2006, 167 p.
8. Channing, W. Unitarian Christianity. Charleston: Create Space Press, 2012. 55 p.
9. Crawford, B. American Literature. Tracy: Crawford Press. 2007. P. 224.
10. Doudna, Martin K. Nature, The Walt Whitman Archive, 2020. URL: [https://whitmanarchive.org/criticism/current/encyclopedia/entry_551.html#:~:text=Nature%20is%20central%20to%20Whitman's,material%20world%20\(natura%20naturans\)](https://whitmanarchive.org/criticism/current/encyclopedia/entry_551.html#:~:text=Nature%20is%20central%20to%20Whitman's,material%20world%20(natura%20naturans)). (дата звернення 08.10.2023).
11. Emerson, R.W. The Transcendentalist. Charleston: Forgotten Books Press, 2013. 30 p.

12. Emerson, Ralph Waldo. Nature, The Norton Anthology of American Literature, 9th ed., B, W.W. Norton & Company, 2017. P. 181–210
13. Emerson, Ralph Waldo. Self-Reliance, The Norton Anthology of American Literature, 9th ed., B, W.W. Norton & Company, 2017. P. 236–253.
14. Emerson, R. W. Dial Essays, 1842. URL: <https://emersoncentral.com/texts/uncollected-prose/dial-essays-1842/> (дата звернення 08.10.2023).
15. Emerson, R. W. Smith Orren Henry. The American Scholar, Wentworth Press, 2016. 152 p.
16. Finseth, Ian Frederick. The Emergence of Transcendentalism. American Studies, The University of Virginia, 2014. URL: <http://xroads.virginia.edu/~MA95/finseth/trans.html> (дата звернення 08.10.2023).
17. Finseth, Ian Frederick. Liquid Fire Within Me: Language, Self and Society in Transcendentalism and Early Evangelicalism, 1820-1860, Department of English, University of Virginia, 2016. URL: https://libraetd.lib.virginia.edu/public_view/fn106x951 (дата звернення 08.10.2023).
18. Frothingham, O. B. Transcendentalism in New England, a History, Octavius Brooks 1822-1895 Frothingham, 2021. 424 p.
19. Fuller, M. Women in the Nineteenth Century. New York: Cornell University Library, 2009. 144 p.
20. Gundersen, Kathryn. Boghani, A. ed. "Walt Whitman: Poems Whitman's influence on American writers and leaders". GradeSaver, 2014. URL: <https://www.gradesaver.com/walt-whitman-poems/study-guide/whitmans-influence-on-american-writers-and-leaders> (дата звернення 08.10.2023).
21. Gross, R. Quiet War With The State; Henry David Thoreau and Civil Disobedience. Malden. // The Yale Review. V. 93. No. 4. 2005. October. - P. 8

22. HISTORY.COM EDITORS. Transcendentalism, 2018. URL: <https://www.history.com/topics/19th-century/transcendentalism> (дата звернення 08.10.2023).
23. H. Lark Hall «V. L. Parrington: Through the Avenue of Art 1st Edition», Routledge, 2011. 412 p.
24. Holloway, Emory. Whitman: An Interpretation in Narrative. New York: A.A. Knopf, 1926. Print. 74. p.
25. Hossain MM. Walt Whitman's contribution to American poetry. International Journal of Social Development and Information System. 2014; 5(6):09-15.
26. Howard, Leon. For a Critique of Whitman's Transcendentalism Vol. 47, No. 2 The Johns Hopkins University Press, 1932, P. 79-85. URL: <https://www.jstor.org/stable/2913693> (дата звернення 08.10.2023).
27. Khalid Y. Belkhasher. Walt Whitman's Democracy: Between Transcendentalism and Realism, Vol.3 Issue (6) Alandalus For Social and Applied Sciences, , 2011. P. 7-18
28. Kindell, Alexandra. Elizabeth S. Demers Ph. D . Encyclopedia of Populism in America [2 volumes]: A Historical Encyclopedia [2 volumes], ABC-CLIO; Illustrated edition, 2014. 960 p.
29. Ladd, Andrew, Donald D. Kummings Karen Meyers. Romanticism And Transcendentalism. Chelsea House, 2010. 34 p.
30. LeMaster, J. R. The Routledge Encyclopedia of Walt Whitman, Donald D. Kummings. Routledge; 1st edition, 2011. 882 p.
31. Levine, Robert S. Ralph Waldo Emerson, The Norton Anthology of American Literature, 9th ed., B, W.W. Norton & Company, 2017. P. 178–181
32. Lindner, Carl Martin. Freedom, Selected Criticism. The Walt Whitman Archive, 2022. URL: https://whitmanarchive.org/criticism/current/encyclopedia/entry_462.html (дата звернення 08.10.2023).

33. M. Halliwell. *Ralph Waldo Emerson, Emerson's Antislavery Writings*, (eds.) Len Gougeon & Joel Myerson (New Haven: Yale University Press, 1995, Cambridge University Press, 2009. 164 p.
34. Matthiessen, F. O. *American Renaissance: Art and Expression in the Age of Emerson and Whitman*. Literary Licensing, 2013. 720 p.
35. Phillips, J. *Romanticism and Transcendentalism(1800–1860)*. New York. House Publications, 2010. 96 p.
36. Pound, Ezra. *Walt Whitman, Whitman*, Roy Harvey Pearce, ed., Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc., 1962: 8
37. Preminger, A., Warnke, F.J., Hardison, O.B. *Princeton Encyclopedia of Poetry and Poetics*. Princeton University Press, 2012. 1680 p.
38. Reynolds, David S. *Beneath the American Renaissance: The Subversive Imagination in the Age of Emerson and Melville*. Cambridge. Harvard University Press, 2001. 640 p.
39. Sarikas. Christine *SAT / ACT Prep Online Guides and Tips What Is Transcendentalism? Understanding the Movement*, 2019. URL: <https://blog.prepscholar.com/transcendentalism-definition-movement>
40. Sharma, Raja. *Walt Whitman's Poetry-An Analytical Approach*, 2010. 483 p.
41. Shimona Jain, Malti Sharma.. *Self and Nature in Whitman's Poetry*, *International Journal of Arts, Humanities and Management Studies* Volume 02, No. 08, 2016. P.70-74
42. Shyam. *Transcendentalism, Definition, Characteristics, Thinking Literature*, 2023. URL: <https://thinkingliterature.com/transcendentalism-definition-characteristics/>
43. StudySmarter UK. *Walt Whitman: Poems, Books, Biography & Facts*, 2021. URL: <https://www.studysmarter.co.uk/explanations/english-literature/american-poetry/walt-whitman/>

44. Theory and Practice in Language Studies. Contextual American Transcendentalism Vol. 2, No. 9, pp. 1792-1801, September, 2012 / 2012 ACADEMY PUBLISHER Manufactured in Finland. URL: <https://www.academypublication.com/issues/past/tpls/vol02/09/04.pdf>

45. Via. Transcendentalism: Definition & Beliefs, 2021. URL: <https://www.hellovaia.com/explanations/english-literature/american-literary-movements/transcendentalism/>

46. Wanat, M. Breaking Down Breaking Bad: Critical Perspectives. Matt Wanat, Leonard Engel. University of New Mexico Press, 2016. 232 p.

47. Walt Whitman. A Boston Ballad, The Walt Whitman Archive, 2020. P. 209-211. URL: <https://whitmanarchive.org/published/LG/1891/poems/119>

48. Walt Whitman. A song for occupations. Leaves of grass, CreateSpace Independent Publishing Platform, 2016. P. 169-175

49. Walt Whitman. Leaves of Grass (Brooklyn, NY, 1855). University of Iowa Libraries, Special Collections & University Archives, FOLIO PS3201 1855, copy 1. 160 p.

50. Walt Whitman. Poem of Faces, The Walt Whitman Archive, 2020. P. 302-308. URL: <https://whitmanarchive.org/published/LG/1856/poems/27>

51. Walt Whitman. Who Learns My Lesson Complete? The Walt Whitman Archive, 2020. P. 313-315. URL: <https://whitmanarchive.org/published/LG/1856/poems/29>

52. Walt Whitman. Song of Myself, The Walt Whitman Archive, 2020. P. 40-133. URL: <https://whitmanarchive.org/published/LG/1891/poems/1>

53. Wallace, Matt. Recreating God: Religious Imagination in Whitman, Dickinson, and Stevens, The University of North Carolina at Greensboro, 2007. URL: <http://www.compleatheretic.com/pubs/literary/eng358paper.html>

ДОДАТКИ

Додаток А

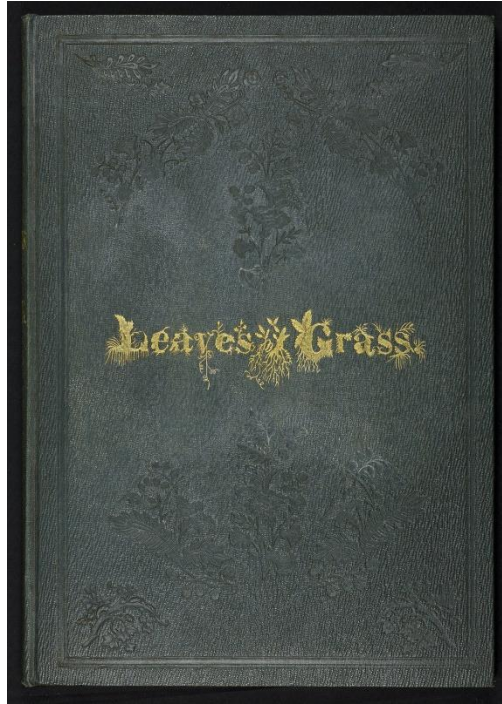

Рис. А. 2.1 - Обкладинка збірки «Листя трави» 1855 року

Додаток Б

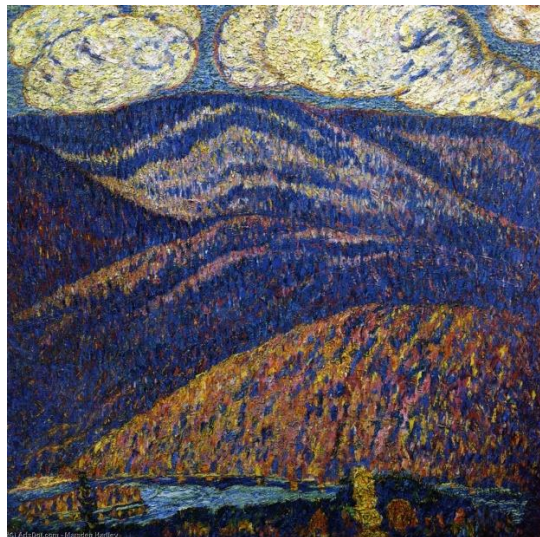

Рис. Б. 3.1 - Марсден Хартлі, картина «Зал гірського короля», 1908-1909